Saldus Zeme

LAIKRAKSTS BROCĒNU NOVADAM UN SALDUS NOVADAM

PIEKTDIENA, SESTDIENA,
2019. GADA
12., 13. APRĪLIS
NR. **44** (8555)
0,57 €

IZGLĪTĪBA 12

PĒDĒJIE DARBI LĪDZ IZLAIDUMAM

Saldus Mākslas skolas pēdējā kursa audzēkņiem nupat sākusies eksāmenu sesija.

DABA 5

POSTĪTO BRĪNUMU ZEME

Intervija ar dižkoku, alu un akmeņu pētnieku Gunti Eniņu.

Atkal tajā pašā maisā

Rakstu par pašvaldību reformas projektu lasiet 3. lpp.

MANUPRĀT

Par (ne)cieņu

SILVA KLEINBERGA

Pirms pāris mēnešiem manu māju apsaimniekojošais uzņēmums paziņoja, ka uzlabos norēķinu sistēmu un kavēsies rēķinu izrakstīšana par komunālajiem pakalpojumiem. Vispirms norādīja vienu rēķina saņemšanas laiku, tad citu, bet mierinājuma labad arī pagarināja rēķina apmaksas termiņu.

Pirmo jaunajā sistēmā gatavoto rēķinu saņēmu mēneša beigās (iepriekš bija mēneša pirmajā pusē), samaksai bija dots viss nākamais mēnesis. Nospriedu — sagaidīšu nākamo rēķinu un samaksāšu abus kopā, jo man tā ir ērtāk. Nebūšu arī neko nokavējusi, jo uzņēmums pats piedāvājis pagarinājumu.

Arī nākamajā mēnesī rēķins kavējās, taču paspēju to saņemt, lai vēl iekļautos iepriekšējā rēķina samaksas termiņā. Taču otrais rēķins sagādāja nepatīkamu pārsteigumu — trekniem burtiem uzrakstītu vēstījumu, ka man ir parāds par iepriekšējo termiņu.

Citi man teica, lai neņemu galvā, jo, visticamāk, šāds teikums parādījies automātiski, jo tāda ir programma. Runa šoreiz nav par ņemšanu vai neņemšanu galvā. Runa ir par pakalpojuma sniedzēja, māju apsaimniekošanas uzņēmuma, cieņpilnu attieksmi pret klientiem. Katra vēstule, ko saņēmu par rēķinu kavēšanos, beidzās ar atvainošanos par radītajām neērtībām un pateicību par izrādīto sapratni. Uzņēmums vēlas, lai es saprastu tā grūtības jaunās programmas ieviešanā (īsti gan nesaprotu, kādēļ vispirms nevarēja to apgūt un tad ieviest). Es savukārt vēlos, lai uzņēmums saprastu arī mani.

Vienmēr laikus samaksāju rēķinus, tāpēc automātiski vai neautomātiski ierakstītais teikums par to, ka esmu tam parādā, mani aizvainoja. Varēja arī šoreiz atsūtīt vēstuli, ka atvainojas par teikumu, kas uz mani neattiecas, bet ko nevar no rēķina izņemt. Un es būtu sapratusi. SZ

NĀKAMAJĀ NUMURĀ Ieskats izstādē *Ražots Saldus novadā* un Kurzemē.

ISSN 1407–3070

AKTUALITĀTES

Saldus Zeme
LAIKRAKSTS BROCĒNU NOVADAM UN SALDUS NOVADAM

ABONĒT LĒTĀK nekā pirkt!

ABONĒT VAR

pastā,
pie pastnieka,
internetā *www.abone.pasts.lv*

Saldus Zemes redakcijā
Lielā ielā 8, Saldū,
vai pa telefonu 63822692
(abonementa noformēšana bez maksas)

Padomus dos pieredzējušie

DAINA MARCINKUS

Lai palīdzētu labāk sagatavot pieteikumus *LEADER* programmas projektu konkursam, Saldus rajona attīstības biedrība (SRAB) rīko seminārus pie tiem uzņēmējiem un nevalstiskām organizācijām, kas projektus jau īstenojuši.

Tādējādi atbalsta gribētājiem ir iespēja noskaidrot praktiskus jautājumus par projekta pieteikuma rakstīšanu, īstenošanas gaitu, riskiem un citām niansēm un, iespējams, pilnveidot savu pieteikumu un labāk sagatavoties projekta īstenošanai. Pavisam plānotas astoņas tikšanās Saldū, Brocēnos un pagastos; pēdējā, 18. aprīlī, būs SRAB telpās un veltīta projektu iesnieguma veidlapas aizpildīšanai, pavaddokumentiem un tamlīdzīgiem jautājumiem.

Pirmā tikšanās bija otrdien *Valda studijā*, kas nodarbojas ar foto un video pakalpojumu sniegšanu. *LEADER* projekta īstenotājs Valdis Vīnšteins bija gandarīts: divarpus stundu pagājis interesantās sarunās. "Bija atnākuši divi rakstītāji, kas vēlas ar *LEADER* atbalstu iegādāties pamatlīdzekļus — tāpat kā savulaik es," viņš stāstīja. "Abi piedalīsies konkursā pirmoreiz, tāpēc bija daudz jautājumu. Arī man nebija pieredzes, un ja dažas lietas būtu zinājis iepriekš, tad man ietu vieglāk. Labprāt izstāstīju, cik zināju, un ceru, ka mani ieteikumi palīdzēs."

Vakar interesentus gaidīja Nīgrandes pagastā, kur lauku saimniecība *Ievas* ar *LEADER* programmas atbalstu iegādājusies pamatlīdzekļus ēdināšanas pakalpojumu sniegšanai, bet šodien Zvārdē SIA *Ķērkliņi* var iepazīties ar būvniecības projektu — tur uzbūvēts griķu pārstrādes cehs. Jaunnedēļ varēs uzklausīt SIA *Autolords* pieredzi, ciemoties Jaunauces pilī, pie mājražotāju biedrības *RažoJums*, kā arī apmeklēt biedrību *Novadnieku attīstībai*, kas izveidojusi klinšu kāpšanas sienu. Informācija par tikšanās vietām un laikiem atrodama SRAB mājaslapā, tur arī jāpiesakās braucieniem.

No 13. aprīļa līdz 13. maijam SRAB pieņems pieteikumus *LEADER* projektu konkursa 5. kārtā uzņēmējdarbības jomā un 4. kārtā sabiedriskā labuma projektiem. Uzņēmējdarbības, sabiedriskā labuma un diviem stratēģiskajiem projektiem kopā var piesaistīt 910 tūkstošus eiro līdzfinansējumu. SZ

SALDUS RAJONA ATTĪSTĪBAS BIEDRĪBA | NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2020 | EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Pieķer kūlas dedzinātāju

SILVA KLEINBERGA

Saistībā ar kūlu pašvaldības policisti sastādījuši divus administratīvā pārkāpuma protokolus — par notikumiem nedēļas laikā no 4. aprīļa saka Saldus novada pašvaldības policijas priekšnieks Rolands Marģelis.

6. aprīlī saņemta sūdzība, ka Meža ielā dedzina pērno zāli. Vīrietim, kas to darīja, sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols (APP), tas nosūtīts uz administratīvo komisiju. Mazākais sods par šādu pārkāpumu ir 280 eiro. 8. aprīlī par īpašuma nesakopšanu, kā dēļ izveidojusies kūla, APP sastādīts īpašniekam Varavīksnes ielā. Par šādu pārkāpumu mazākais sods ir 140 eiro.

◆ 4. aprīlī apsekots nekustamais īpašums Kursīšu pagastā, jo saņemta sūdzība, ka viens no īpašniekiem nekopj savu teritorijas daļu. Bija pārrunas, noteikts laiks, līdz kuram īpašums jāsakopj.

◆ 4. aprīlī saņemts sūdzība, ka piedzēries vīrietis pie autoostas agresīvi uzvedas. Viņš aizvests uz pašvaldības policiju atskurbt un administratīvi sodīts par sīko huligānismu.

◆ 5. aprīlī saņemta sūdzība, ka pie veikala *Maxima* Brīvības ielā vīrietis ubago un uzmācas veikala apmeklētājiem. Viņš aizraidīts prom.

◆ 5. aprīlī saņemta sūdzība, ka Striķu ielā dzīvojošs ārzemnieks gatavo ēst pagalmā uz atklātas uguns, apkārtējie baidās par ugunsdrošību. Bija pārrunas, vīrietis brīdināts. 7. aprīlī vēlreiz saņemta sūdzība par to pašu vīrieti, kas pagalmā, iespējams, dedzinot sadzīves atkritumus. Bija pārrunas, vīrietis brīdināts, ka sadzīves atkritumus dedzināt aizliegts.

◆ 5. aprīlī patrulēšanas laikā Kursīšu pagastā pamanīts autovadītājs, kas brauc ar mašīnu, kam nav izieta tehniskā apskate. Autovadītājs nodots ceļu policistiem.

◆ 6. aprīlī saņemta sūdzība, ka Šķēdes pagastā kāda īpašnieka mājlopi regulāri klīst pa kaimiņu īpašumiem. Norādītā vieta apsekota, ar vīrieti bija pārrunas, viņš brīdināts. Informēts arī Pārtikas un veterinārais dienests.

◆ 6. aprīlī saņemta informācija, ka Pilsētas dārzā atrodas piedzēries vīrietis. Tā kā viņš bija sabojājis atkritumu urnas pie Pilsētas dārza, pašvaldība vērsusies Valsts policijā, lai vīrieti sauc pie atbildības.

◆ 7. aprīlī saņemta sūdzība, ka kāda privātīpašuma pagalmā Skrundas ielā skan ļoti skaļa mūzika. Ar tās atskaņotājiem bija pārrunas.

◆ 7. aprīlī saņemta informācija, ka neapsaimniekotā īpašumā Brīvības ielā atrodas pusaudži. Aizturēts viens nepilngadīgais, ar viņu un vecākiem bija pārrunas. Informēts ēkas īpašnieks.

◆ 8. aprīlī bija pārrunas ar mājlopu īpašnieku Zirņu pagastā. Iepriekš bija saņemta sūdzība, ka viņam piederošie lopi staigā ārpus īpašuma.

◆ 9. aprīlī saņemta sūdzība, ka pie mājas Kalnsētas ielā 16A zāliena novietota automašīna. Tās īpašnieks administratīvi sodīts.

◆ No 4. līdz 11. aprīlim sabiedriskās vietās Saldū, Novadnieku un Lutriņu pagastā savākti seši vīrieši, kas bija tā piedzērušies, ka nespēja paiet. SZ

AKTUĀLA KARIKATŪRA

ZĪMĒJUMS — IEVA KUNGA

Saldus Zeme

Izdevējs **SIA "Saldus Zeme II"**
Reģ. apl. Nr. 0752.

Saldū, Lielā ielā 8. www.sz.lv
Tel. 63881893. reklama@sz.lv

Redaktore **ANDRA VALKĪRA**, tālr. 63881893,
ziņu redaktore **SILVA KLEINBERGA**, tālr. 63822291,
redaktores vietniece **TAMĀRA KĻAVIŅA**, tālr. 63823863,
tehniskā redaktore **INTA PUZULE**, tālr. 63807124,
literārā redaktore **AGRITA MANIŅA**, tālr. 63823863,
žurnālistes **DAINA MARCINKUS**, tālr. 63822163,
IEVA VILMANE-ZVONKUS, tālr. 63807123,
maketētājs **DZINTARS IRBE**.

Reklāmas nodaļa — tālr./fakss 63822692, mob. 29483851.

Pārpublicēšana jāsaskaņo ar redakciju. Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "Saldus Zemi" obligāta.

Laikraksts iznāk otrdienās, ceturtdienās, piektdienās.
Tiraža 3390.
Pasūtījuma indekss 3038.
Iespiests Liepājā, "Kurzemes Vārda" tipogrāfijā Radio ielā 19.

REFORMA

Atkal tajā pašā maisā

DAINA MARCINKUS

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) trešdien plašākai sabiedrībai prezentēja pašvaldību reformas projektu.

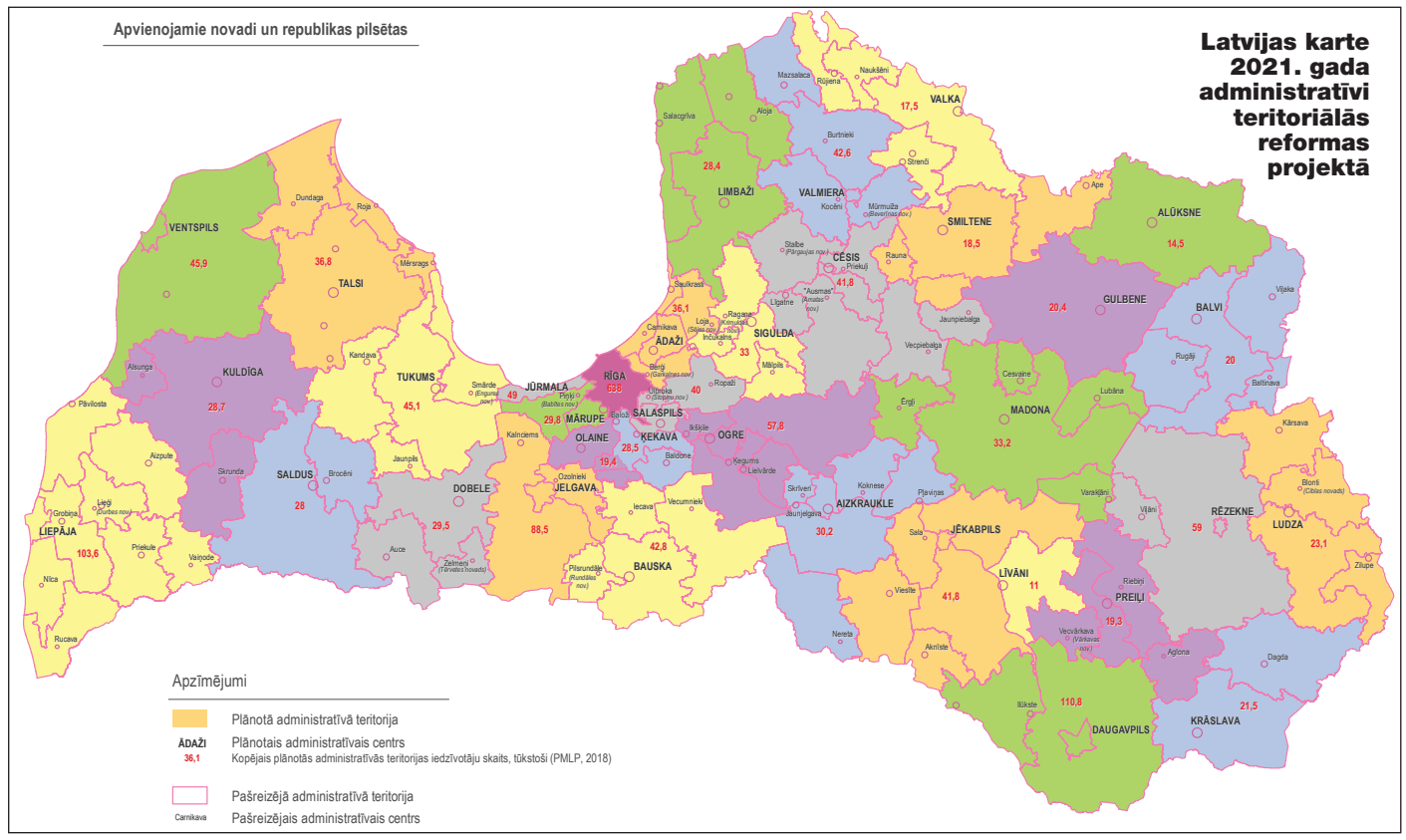

Latvijas karte 2021. gada administratīvi teritoriālās reformas projektā

Latvijas karte pirms 2009. gada administratīvi teritoriālās reformas

Izmaiņu galvenais saturs — 119 pašvaldību vietā tiek piedāvāts 35 pašvaldību modelis. Lielākoties — atgriežoties pie rajonu kartes, kāda bija līdz 2008. gadam. Kurzemē — pilnībā, bet Latgalē un Vidzemē dažviet robežas pamainītas, piemēram, Rūjiena iekļauta Valkas, nevis Valmieras novadā, Līvānu novads palicis nepievienots (iepriekš bija Preiļu rajonā). Pašvaldību skaitu salīdzinājumā ar rajonu laikiem palielina novadi bijušajā Rīgas rajonā, kuru robežās arī dažas izmaiņas.

Nav skaidrs, cik labāk būs

Pasākumā, uz kuru bija aicināti pašvaldību pārstāvji, žurnālisti un sociālie partneri, daudz tika runāts par pašreizējā administratīvi teritoriālā iedalījuma trūkumiem un neefektivitāti, taču klātesošie neguva konkrētas atbildes uz jautājumu — ar ko ministrijas piedāvātais novadu modelis būs labāks un kā veicinās attīstību, neskaitot administratīvo izdevumu ietaupījumu. Ministrija skaidroja: lielāki novadi spēs nodrošināt labākus sociālos pakalpojumus iedzīvotājiem. Turīgo pašvaldību vadītāji kurnēja, ka viņiem būs jādalās ar pieticīgiem kaimiņiem, bet trūcīgie raustīja plecus: vai nabags ar nabagu kopā kļūs par bagātāku?...

Ekonomģeogrāfs Jānis Turlajs, analizējot Latvijas pašreizējo situāciju, uzsvēra, ka lielākais attīstības kavēklis ir zema darba produktivitāte, kas izraisa ķēdes reakciju: zema konkurētspēja-zemas algas-iedzīvotāju aizbraukšana no valsts. Viena lieta, kā valsts atbalsta uzņēmējdarbību produktivitātes celšanā, cita — cik produktīvi darbojas publiskais sektors. "Milzīgi resursi tiek tērēti, uzturot un attīstot teritoriāli un resoriski sadrumstalotu, neefektīvu iestāžu tīklu; nevirzot efektivitātes kritērijus publisko pakalpojumu sniedzējiem; sniedzot par nodokļu maksātāju naudu savstarpēji konkurējošus pakalpojumus; turpinot investēt objektos, kuru attīstīšanai nav ne ekonomisku, ne demogrāfisku priekšnoteikumu," J. Turlajs definēja valsts problēmas, kas attiecas ne tikai uz pašvaldībām.

Kādēļ cilvēki neatbalsta reformas? Pēc ekonomģeogrāfa domām — nezināšanas dēļ. "Sabiedrībai netiek sniegta informācija, cik patiesībā nodokļu maksātājiem izmaksā iespēja mācīties pustukšā vidusskolā, braukt pustukšā autobusā, veikt sarežģītu medicīnisko pakalpojumu vietā, kur dārga aparatūra netiek pilnvērtīgi noslogota..." Nuja, bet to nepateica arī šajā pasākumā, tikai vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Juris Pūce pieminēja: valsts tēriņi vienam skolēnam dažādās vietās atšķiras pat piecas reizes.

Labākai nav laika

Tika rādītas kartes par elektroenerģijas patēriņu, mobilo datu aktivitāti, nodokļu ieņēmumiem, pakalpojumu sasniedzamību dažādos Latvijas reģionos. Necik daudz jauna tās neizteica: jebkurā jomā Rīga un Pierīgas reģions būtiski atšķiras no pārējās Latvijas. Tikai 57 no 119 pašvaldībām pašlaik nodrošina vairāk nekā 40% darbavietu (ieskaitot privāto sektoru) saviem iedzīvotājiem; Saldus novads ir to ļoti labo 14 pašvaldību skaitā, kurās darbu atrod puse un vairāk iedzīvotāju. Pēc VARAM datiem Brocēnu novadā saviem darbspējīgajiem iedzīvotājiem var nodrošināt mazāk par 30% darbavietu.

Par jaunā administratīvi teritoriālā iedalījuma labumiem taujāts, ministrs atzina: lai izjauktu visu karti un veidotu novadu modeli pilnīgi no jauna pēc iepriekš izstrādātiem kritērijiem, būtu jāstrādā trīsreiz vairāk nekā pašlaik un, visticamāk, reformu šī valdība nepaspētu sagatavot. Tā kā varas pēctecība Latvijā svešs jēdziens, jāiztiek ar to, ko paspēj vienas Saeimas laikā. Un jāpieņem par labu esam.

Pēc prezentācijām pašvaldību vadītāji ministram burtiski uzbruka gan ar argumentiem, gan jautājumiem, gan prātojumiem par situāciju valstī, nevienlīdzību un netaisnību. Lielo pilsētu vadītāji noraizējušies par šo teritoriju turpmāku attīstību, jo republikas nozīmes statusu paredzēts saglabāt tikai Rīgai un Jūrmalai; pārējās kļūs par novadu centriem. Nav arī īstas skaidrības par plānošanas reģionu turpmāko struktūru un uzdevumiem.

J. Pūce uzsvēra, ka viņa, ministra, uzdevums ir gādāt par visu kopējo labumu, nevis katra individuālo, un neizskatījās ļoti pielaidīgs reformas projekta grozīšanā. Tomēr iedzīvotāju viedoklis tikšot uzklausīts, un pirms likumprojekta iesniegšanas Saeimā ministrs un VARAM speciālisti aizbraukšot uz katru pašreizējo novadu un tikšoties ar cilvēkiem. Varbūt dažviet izdosies pārliecināt, ka visu kopējās interesēs ir dažas teritorijas iekļaut citā novadā, nevis pašreiz iezīmētajā?

Laiks izmainījis

Interesanti, ka 2009. gadā vairums pašvaldību pret teritoriālo reformu iebilda tikpat nikni un aizstāvēja ierasto kārtību. Tagad lielākā daļa teritorijas atgriezīsies pie tādas kartes, kāda toreiz tika aizstāvēta. Par ko neapmierinātība?

Atbildi atradu, pārdomājot, kāda varētu būt agrāko rajonu veidojušā Saldus novada un Brocēnu novada kopīgā nākotne. Pārfrāzējot pazīstamo izteicienu, *tajā pašā kulītē* būs 10 gados stipri mainījušies un katrs uz savu pusi tālu aizrāpojuši *vēži*. Viegli pamanīt, ka novadi attīstās pēc atšķirīgiem principiem. Piemēram, skolu jautājumā Saldus pragmatiski ņem vērā laika tendences, izvēlas par prioritāti ekonomiskus risinājumus. Vai — slēdz remontējamu publisko pirti un nesteidzas atjaunot tās darbību, līdz būs skaidras investīciju atpelnīšanas iespējas. Pēc ministra Pūces dalījuma tā būtu domāšana par visu kopīgo labumu. Brocēnu pašvaldība savukārt spītīgi uztur un lolo skolas katrā pagastā. Un remontē savu pirti, lai saglabātu cilvēkiem iespēju mazgāties, nemaksājot dārgi. Tur gādā par katra individuālo labumu, un brocenieki akceptē šādu pieeju.

Skaidrs, ka vienā pašvaldībā būs jāpāriet uz vieniem principiem; kālab lai sen bez skolām palikušie šķēdenieki vai jaunaucnieki būtu gatavi izlietot kopīgo naudu mazītiņu skolu saglabāšanai Remtē vai Gaiķos?... Un vai teritorijas un iedzīvotāju skaita ziņā pārākais Saldus novērtēs Brocēnu virzību uz skaistas, ērtas, pilnvērtīgai atpūtai piemērotas vides iekārtošanu sev un ciemiņiem par prieku?

Šķiet, ka mums priekšā diskusiju, diplomātijas un kompromisu gadi, un pašreizējām pašvaldībām būs jābūt ļoti pacietīgām un uz sadarbību vērstām, lai sagatavotu augsni kopīgai dzīvošanai pēc 2021. gada pašvaldību vēlēšanām. Jo diezin vai spēsim atrast pārliecinošus argumentus, ka vēsturiski ilgi kopā bijušās teritorijas kļuvušas pārāk atšķirīgas, lai nespētu būt vienota administratīvi teritoriālā vienība.

REDAKCIJAS VIEŠŅA

“Ir svarīgi saprast, kāpēc cilvēks tā rīkojies.”

SILVA KLEINBERGA

Par Saldus novada bāriņtiesas priekšsēdētāju uz nākamo termiņu, pieciem gadiem, Saldus novada domes deputāti nesen ievēlēja SOLVITU RAMONU.

FOTO — ANDREJS SERGEJEVS

SOLVITA RAMONA: “Darbs ar ģimeni ir ilgstošs, un tā ir sabiedrības lielākā neizpratne — uzrakstu bāriņtiesai sūdzību, bet nekas nenotiek.”

Oktobrī būs pieci gadi, kopš viņa strādā bāriņtiesā, un četri — kopš to vada.

Kāpēc izvēlējāties psiholoģiski tik grūtu darbu?

“Sēdēju mājās *dekrētā* ar bērnu, ieraudzīju sludinājumu *Saldus Zemē* un nolēmu kandidēt uz bāriņtiesas locekļa amatu. Iepriekš neviens īsti neapzinās, kāds ir šis darbs, to iepazīst, kad esi sācis darīt. Man ir juristes izglītība, esmu strādājusi Rīgā tiesā. Šķita, ka ir skaidrs, kā notiek lietu izskatīšana, pieņemti lēmumi, viss likās saprotami. Kad reāli bija jāiet pie ģimenēm, jārunā ar bērniem, sapratu, ka darbs ir arī psiholoģiski smags. Nav tik viegli, kā izskatās *uz papīra*.”

Tomēr esat palikusi uz vēl vienu termiņu.

“Atceros, kā bija, kad atnācu te strādāt un nomainījās bāriņtiesas sastāvs. Daudziem mūsu klientiem tas bija pārdzīvojums. Viņiem atkal viss bija jāstāsta no sākuma. Runāt par smagām lietām ģimenē tāpat ir grūti, bet visu sākt stāstīt no jauna svešiem cilvēkiem ir vēl grūtāk. Motivācija palikt daļēji ir dēļ cilvēkiem. Viņi var atnākt pie mums, un mēs jau zinām viņu vēsturi, varam mierīgi parunāt. Cilvēki mūs jau iepazinuši, sapratuši, ka var izstāstīt savu bēdu stāstu, nav tik traki tai bāriņtiesā.”

Cilvēki baidās no bāriņtiesas?

“Daudziem ir bail, jo publiskajā telpā nereti izskan: atnāks bāriņtiesa un aizvedīs bērnus. Ir īpaši gadījumi, kad bērna drošības dēļ tā notiek, bet pārsvarā strādājam, lai palīdzētu sarežģītās situācijās nonākušām ģimenēm. Stāstām, ka mums ir ļoti labs Sociālais dienests. Jo vairāk runājam, jo vairāk izdodas cilvēku pārliecināt, ka ir vismaz jāmēģina palīdzēt sev, bērniem. Ne vienmēr tas izdodas, jo cilvēku dzīves ir ļoti sarežģītas. Viņu pašu sliktā pieredze, bērnībā piedzīvotā vardarbība ne vienmēr ļauj veselīgā vidē audzināt savus bērnus.”

No malas grūti saprast, kā var nemīlēt savu miesīgu bērnu.

“Šeit strādājot, dzirdēti smagi un pat šokējoši stāsti, un ļoti grūti pieņemt, ka ir arī savādāki cilvēki, kas nedomā tā, kā tu pats uzskati par pareizu. Viņiem ir sava pārliecība. Apkārtējiem jāiemācās būt nedaudz iejūtīgākiem. Tā ir mūsu sabiedrības ļoti liela problēma — mēs uzreiz nosodām, kaut neko nezinām par cilvēku, kas nonācis bāriņtiesas vai citu institūciju redzeslokā.

Vēlos arī uzslavēt mūsu sabiedrību, tā kļuvusi daudz redzošāka un dzirdošāka. Iedzīvotāji mums zvana, raksta e-pastā, ja redz, ka kaimiņu ģimenē kaut kas nav īsti labi. Tā ir ļoti laba iezīme. Varbūt tai par pamatu ir skaļi izskanējušie notikumu Latvijā gan ar pazudušo Liepājas puisīti, gan Dobeles ģimenē nomirušo bērniņu. Ja redzi vai zini par vardarbību pret bērnu un neziņo par to, tu esi līdzatbildīgs.

Informācijas sniedzējam tiesības palikt anonīmam. Nereti cilvēki, par kuriem mums ziņots, pat neuzzina, ka esam par viņiem ievākuši informāciju. Jo mēdz būt, ka atriebības vai citu iemeslu dēļ nosūdz bāriņtiesai kaimiņus bez iemesla. Taču, ja ir aizdomas, labāk tomēr ziņot nevis noklusēt, jo nekad nevar zināt, ar ko var beigties šķietami nevainīgs ģimenes strīds.”

Kādam, jūsuprāt, jābūt cilvēkam, kas strādā bāriņtiesā?

“Visu laiku daudz jāmācās, sadarbojamies arī ar Sociālo dienestu, Valsts un pašvaldības policiju, iesaistāmies dažādos projektos. Pieredze rodas arī strādājot. Ar gadiem sāc uzticēties savam viedoklim, rodas pārliecība par sevi. Es apbrīnoju cilvēkus, kas bāriņtiesā strādā daudzus gadus. Jābūt ļoti lieliem pašresursiem sevī, lai spētu izdzīvot visu to, kas notiek ar klientiem. Mēs pieķeramies bērnu stāstiem, viņu likteņiem. Daudz domājam, ko bērnam varam piedāvāt. Kāda būs viņa turpmākā dzīve, būs atkarīgs no mūsu lēmumiem. Tā ir liela nasta, kas jānes.”

Daudz bērnu nākas izņemt no ģimenes?

“Statistika nav iepriecinoša. Lielākā ģimeņu problēma ir vardarbība un alkohols. Ir ģimenes, kurās dzer no paaudzes paaudzē. Lai izbeigtu dzert, cilvēkam ir ļoti daudz jāstrādā ar sevi, mēs varam palīdzēt tikai ar informāciju.

Bērnu tiesības *uz papīra* mums ir augstā līmenī, dzīvē ir citādāk. Piemērs. Agrāk bērna pēršana tika uzskatīta par normālu rīcību, tā bija pieņemts audzināt. Tagad daudzi saprot, ka bērnus nedrīkst pērt, bet viņiem nav zināšanu, ar ko aizstāt pēršanu. Vecāki nezina, kā citādāk bērnu disciplinēt, jo paši savulaik tikai pērti. Saņemt sodu par pārkāpumu ir pilnīgi normāli, bērnam jāsaprot, ka ir arī pienākumi, ne tikai tiesības.

Mums šobrīd veidojas jauniešu paaudze, kam ir visatļautības izjūta, jo nav mājās piemērotas pērienam alternatīvas disciplinēšanas metodes. Vecākiem stāstām: ja izdarījis pārkāpumu, jāņem nost kāds labums — telefons, dators —, jāaizliedz iet uz ballīti.

Ar Sociālo dienestu daudz domājam, kā izglītot vecākus. Viņi nesaprot, kāpēc jāmācās audzināt bērnu. Bet tas ir tāpat kā ar braukt mašīnu. Nepietiek ar — es gribu un braucu — ir jāapmeklē kursi, jādabū tiesības. Tāpat ar bērniem. Ir ļoti strukturēti vecāki, kas paši lasa literatūru, mācās, bet ir tādi, kas jāpamudina, jāiedrošina. Nevaram visu zināt tikai tāpēc, ka bērniņš ir piedzimis. Viņam nenāk līdzi lietošanas instrukcija. Ir aplami domāt, ka nepareizi rīkojas tikai sociāli nelabvēlīgās ģimenēs.”

Ir arī veiksmes stāsti, ka ģimene nonākusi līdz bedres pašai apakšai, tomēr spējusi izķepuroties, atgūt bērnus?

“Ikvienam var notikt nelaime vai rasties citi apstākļi, kā dēļ dzīve sagriežas kājām gaisā. Ne visi ir tik stipri, lai uzreiz tiktu pāri šādiem negaidītiem sitieniem. Situācijas arī sagrauj cilvēku, un viņam sākas grūts periods. Taču, nokrituši līdz pašai apakšai, kā jūs teicāt, cilvēki spēj arī saņemties, jo saprot, ka tā negrib dzīvot visu mūžu. Atrod sevī spēku iemācīties dzīvot savādāk. Tad mainās gan viņu, gan bērnu dzīve. Šie ir gadījumi, kas uzskatāmi parāda mūsu ieguldītā darba jēgu, un par tiem ļoti priecājamies.

Ja nākas izņemt bērnu no ģimenes un izdodas atrast viņam mīlošus, jaukus audžuvecākus, mēs redzam, kā bērni atplaukst un mainās. Tad ir liels gandarījums, ka mūsu smagais lēmums bija pareizs.”

Bērna intereses vienmēr ir primāras?

“Ir svarīgi mums pašiem neiekrist lamatās. Vecāku stāsti ir skumji. Kad noklausāmies, kam viņi gājuši cauri savā dzīvē, cilvēciski kļūst žēl. Vecāki tomēr ir pieauguši cilvēki, bet bērns ir bezspēcīgs, atkarīgs no pieaugušā. Ļoti daudz šobrīd notiek vardarbība arī skolā, un ja vēl mājās bērns cieš no vardarbības, viņam rodas bezcerība un liekas, ka dzīvē nav izejas. Mēs cenšamies šiem bērniem palīdzēt. Sadarbojamies arī ar skolām. Vienmēr jau var būt labāk, bet vismaz ejam uz to, ka sadarbība veidojas.”

Publiskajā telpā dažkārt izskan, ka pietiek tikai pasūdzēties, un bāriņtiesa uzreiz atņem bērnu. Tā ir?

“Nevar teikt, ka tā nenotiek nemaz. Sabiedrība redz tikai bāriņtiesas pārstāvi, viņa darbības, bet nezina, kas tām pamatā. Mēs nedrīkstam informēt ne skolu, ne sabiedrību par to, kas notiek ģimenē un ko bērns mums uzticējis. Lai viņu pasargātu, sākotnēji ir svarīgi nogādāt viņu drošībā un tad strādāt ar ģimeni.

Vecākiem dažkārt šķiet, ka publiska sūdzēšanās ir vienīgais veids, kā ietekmēt iestādi. Bet tajā pašā laikā viņam ir jāatceras, ka bērns nevēlas, lai viņa informācija tiktu izpausta publiski, jo viņam būs jāatgriežas šajā vietā, jāiet skolā, jātiekas ar vienaudžiem. Šī informācija ir sensitīva un tai vispār nevajadzētu izskanēt publiskajā telpā, medijiem nevajadzētu iesaistīties šādu jautājumu risināšanā. Ja ir aizdomas, ka bāriņtiesa ko pārkāpusi, var vērsties institūcijā, kas mūs uzrauga.

Mums arī teikts, ka sūdzēsies *Bez tabu* vai vēl kur. Tad vecākiem saku, ka nevaru to aizliegt, bet aicinu nedarīt bērnu un pašu ģimenes dēļ. Kurš būs ieguvējs, ja visi uzzinās, kas notiek viņu ģimenē?”

Kas jums palīdz distancēties no darba?

“Brīvdienās daudz laika pavadu ar bērnu un vīru, braukājam pa Latviju, apmeklējam dažādus pasākumus. Man ir pirmsskolas vecuma bērns, viņam viss vēl ir interesanti, viss jāredz. Dejoju arī tautiskās dejas. Tuvojas vasara, man ļoti patīk laivot pa lielajām Latvijas upēm. Arī laba grāmata vakarā palīdz pārslēgt domas.

Bet, kad ir smagas lietas vai jāpieņem sarežģīti lēmumi, nevar mājās nedomāt par darbu. Ar kolēģiem esam par to runājusi, viņiem ir tāpat. Supervīzijās ar to strādājam, ka darba laikā jābūt simtprocentīgi darbā, bet ārpus darba jācenšas simtprocentīgi būt savā dzīvē. Tas ir grūti, bet mēs cenšamies.”

Varētu visu mūžu nostrādāt bāriņtiesā?

“Man liekas, ka tas ir ļoti smagi, bet neko nevar zināt. Cilvēks pierod pie daudz kā, bet ar pavisam biezu ādu arī nevarētu te strādāt. Tad zūd empātija pret cilvēku ciešanām, bet mūsu darbā ir būtiski to ņemt vērā. Pateikt, ka kaut kas nav pareizi, ir ļoti viegli, tāpat nosodīt. Cilvēks ir jāuzklausa, jāsaprot, jo visam apakšā ir kādi iemesli. Tas gan prasa laiku un pacietību.”

Esat stingra priekšniece?

“Esmu saprotoša. Uzskatu, ka ir jābūt pretimnākošai, jādzird, ko darbinieki saka. Viņiem bieži ir labas idejas, kā uzlabot darba gaitu vai ko mainīt. Cenšos ar viņiem izrunāt visu. Visi esam cilvēki, un visiem gadās pieļaut kļūdas. Svarīgi ir no tām mācīties.” SZ

DABA

Dzērveņstīga

Postīto brīnumu zeme

Dobelē, Zaļajā ielā, tikos ar dižkoku, alu un akmeņu pētnieku Gunti Eniņu, un viņš speciāli *Saldus Zemei* uzrakstīja par dižkoku vietu mūsdienu pasaulē un Latvijā. *Dzērveņstīgā* — šī raksta sākums.

FOTO — NO GUNTA ENIŅA ARHĪVA

GUNTIS ENIŅŠ kopā ar domubiedriem ekspedīcijā izpētījis un reģistrējis arī Saldus un Brocēnu novada dižkokus, ozolu ainavas un citus retumus.

"Latvija ir brīnumu zeme. Visu mūžu esmu veltījis to meklējumiem un baudījis brīnumu atklāsmes prieku un sajūsmu. Arvien dziļāk un stiprāk es ierokos Latvijā.

1971. gada pavasarī sāku meklēt, mērīt, pētīt dižkokus un publicēt savus atklājumus.

Dižkoku lielvalsts

Mērīšanas gudrības ierādīja mežsaimniecības zinātnieks Staņislavs Saliņš. Viņš 15 gadu braukāja līdz un Imanta Ziedoņa dižkoku atbrīvotāju grupai deva padomus, kā jāatbrīvo vecie koki, kā jāstāda jauni, pareizi jāsakrauj nozāģētās koksnes kaudzes. No tūkstoš manām publikācijām 290 ir par dižkokiem. Par tiem esmu uzrakstījis trīs grāmatas. Ar režisori Ināru Čaksti veidojām televīzijas bērnu filmu sižetus raidījumam *Dabas grāmata*.

Latvija tāpēc ir tik ainaviski skaista, ka mums ir vairāk dižkoku nekā citās valstīs. To ir daudz tāpēc, ka, pirmkārt, zemnieki dzīvoja viensētās un vecie koki viņiem bija svēti. Otrkārt, tāpēc, ka vācbaltiešu baroni veidoja parkus un alejas, kur izauguši dižkoki. Bija baroni, kuri tīrumos un pļavās lika dārzniekiem stādīt ainaviskus ozolus, retāk — liepas (Ozolmuiža Brīvzemnieku pagastā, Ungurmuiža Raiskuma pagastā, Ādažu muiža Ādažu pagastā u.c.). Rīgā ģeniālais daiļdārznieks, ainavu arhitekts Georgs Kufolts un citi vācbaltiešu dārznieki citās pilsētās veidoja parkus, tāpēc tagad tur ir tik daudz dižkoku, pēc kuriem snaikstās arboristi. Baltijas valstu resnākais Kaives dižozols arī ir stādīts, saudzēts un audzēts ar barona ziņu līdz ar citiem viņa tīrumos augošiem dižozoliem.

Pirmais lielais dižkoku brīnums ir to skaits. Jau padomju laikos ar katru jaunu reģistra veidošanu un publicēšanu dižkoku skaits auga gandrīz ģeometriskā progresijā, līdz vairs nebija iespējams ietilpināt tos vienā publikācijā. Tagad dižkoku pētnieki, krājēji un daudzo datu bāzu uzturētāji vērtē, ka Latvijas dižkoku skaitam vajadzētu būt apmēram divdesmit tūkstošu. Pa visām Eiropas valstīm dižkoku uzskaite nav tik vienota un precīza, lai mēs varētu sacīt, ka Latvijā dižkokus skaits ir vislielākais. Tas gan tiesa, ka Latvijā tādu ir tik daudz, ka nespējām saskaitīt un izsekot līdzi to dzīvei.

Otrais brīnums ir dižkoku augšanas ātrums. Tie ir daudz jaunāki, nekā agrāk zinātnieki rakstīja un vērtēja. No saviem pusgadsimta vērojumiem un pētījumiem varu sacīt, ka Latvijā un arī kaimiņos nav zināmi dižozoli vai citi koki, kas būtu vecāki par 500 gadiem. Beidzot arī vācieši pēdējos gados ir atzinuši, ka viņu līdz 14 metru resnie ozoli nav vecāki par 800 gadiem.

No sākta gala centos mērīt dižkokus cik vien iespējams precīzi, un pēc pieciem sešiem gadiem atklāju, ka vecākie turpina aug resnumā ātrāk par jaunajiem. Tagad man ir arī nozīmīgu pierādījumu virkne, kāpēc notiek šāds brīnumains process. Taču ir žurnālisti, kuri savās publikācijās turpina fantazēt par tūkstošgadīgiem dižozoliem, kas saglabājušies no senču pagānu laikiem. Tādi žurnālisti un citi *gudrinieki* vācu baronu parkos, pagalmos un arī muižu zemēs stādītos dižkokus piedēvē mūsu senču svētajiem upurkokiem. Visspilgtākais piemērs ir Sasmakas muižas dižliepa, kuru pagājušā gadsimta 70. gados nosauca par Valdemārpils elku liepu. Bet Sasmakas (Valdemārpils) dižliepa ir barona dārznieka meistardarbs. Sastādot cieši kopā divas vai vairāk liepiņas, viņš panāca, ka stumbri saaug kopā par vienu un vēlāk vainagu strauji izvērš varenā plašumā un stumbru apbrīnojami ātri briedina resnumā. Arī citos muižu parkos ir skatāmi dažādi stumbru un zaru mākslīgi saaudzējumi.

Kā vislielāko brīnumu pētīju Vilijas ozolu Variešu pagastā, tas iestādīts 1949. gadā un 65 gados ir izaudzis par 4,10 m resnu dižozolu, kam gadskārtu gredzeni ir līdz vienu centimetru plati!!!

Dabas veidoti brīnumi

Vilkaču priedes. Ja vējš izpūš kāpu smiltīs, priede ar saknēm paliek *karājamies gaisā* kā zirneklis. Vecos laikos ļaudis ticēja, ka ir cilvēki–vilkači. Viņi īpašā mēness fāzē pusnaktī pliki izlien caur šādām vilkaču priedes saknēm un pārvēršas par vilkati. Lai pārvērstos atkal par cilvēku, jālien cauri saknēm pretējā virzienā.

Raganu slotas. Dažkārt priedes, retāk egles vainagā ir liels zaru sablīvējums kā liela bumba, tas kokam veidojas no sēnīšu slimības.

Palmu priedes ir ļoti reti sastopamas. Tagad Latvijā ir zināma tikai viena palmu priede Saldus novada Kursīšu pagastā, tai nav citu zaru, kā tikai slaidā stumbra galā apaļa blīva liela zaru bumba.

Krokodilegļu un krokodilpriežu atrašanās vieta jātur noslēpumā, jo tūristi mēdz izlauzt brīnumainās mizas kreveles par suvenīriem. Kādreiz Latvijā bija divas priedes, kam apakšējā daļā auga egļu zari. Tagad šo koku atliekas glabā meža muzejā Jelgavā, Mežsaimniecības fakultātē.

Latvijā ir arī **čūsku egles** — koki bez sānu zariem. Tām pieaug tikai viens vai nedaudzi galotnes dzinumi un zari ložņā kā čūskas. Dīvaini un interesanti uz koku un dižkoku stumbriem izskatās **lielie māzeri un milzu māzeri**. Ir, ko brīnīties, ja kokā ieauguši kapu krusti vai dažādi dzelzs priekšmeti un pat akmeņi.

Latvijā ir vēsturiskās **zviedru priedes**, **zviedru ozoli un zviedru liepas**. Vēl ir mežos atrodami daudzi seni **bišu koki** ar stumbros izkaltām dorēm, tie ļoti jāsaudzē un jāsaglabā arī pēc nokalšanas vai nolūšanas un jāved uz muzejiem. Vidzemes vidienē mums vēl saglabājušies savādie **krusta koki**. Ir dižkoki, kam uz stumbriem aug pīlādži un arī citu sugu koki. Ir saglabājušies senie **svētozoli un elku liepas**. Tikai jāprot atšķirt, kad par kulta kokiem uzdod neīstus.

Turpinājums sekos.

DIŽKOKA MIZAS SKAISTIE RAKSTI. Tādi ir Apes pagasta Dzenīšu dižvītolam.

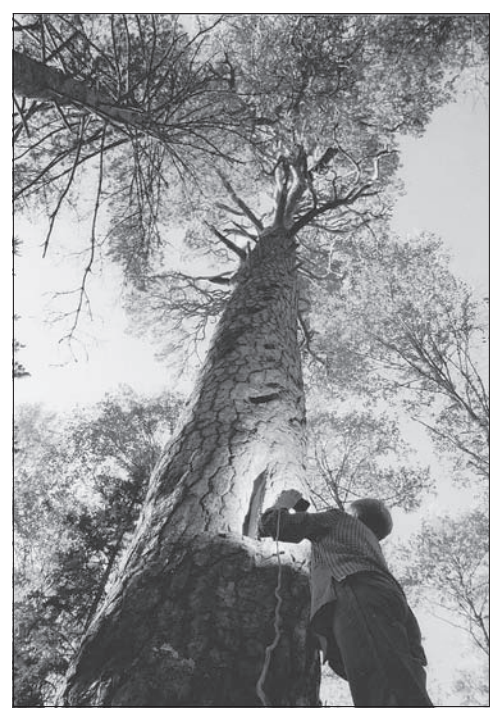

DRAVAS PRIEDE Dundagas mežos ar bišu dori.

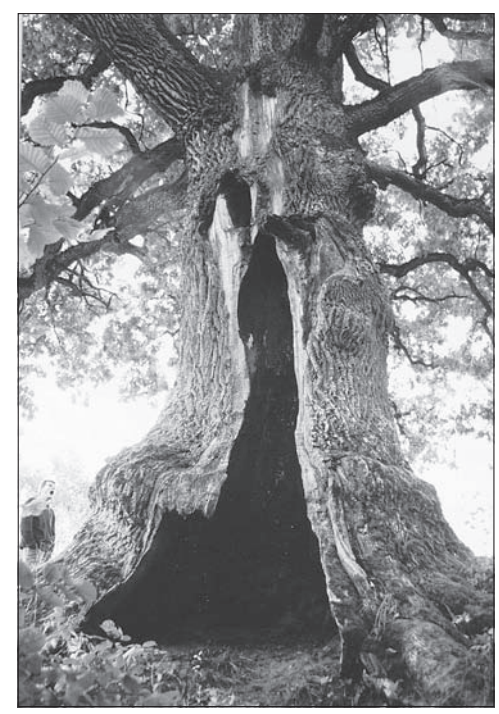

PAR AGRU NORAKSTĪT. Ciekuru dižozolam Bēnes pagastā viss vidus tukšs, taču tas stabili turas un zaļo. Ne mazums dižkoku šādi var dzīvot daudzus gadu desmitus.

Ar putniem

TAMĀRA KĻAVIŅA

Pēc ziemas ar putnu barotavām dārzam piejaucēti putni kļuvuši sevišķi aktīvi. Zvirbuļi čivinādami šaudās gar pažobeli, meklēdami ligzdas iekārtošanai piemērotu vietu, bet to jau noskatījuši strazdi. Zīlītes izlūko, vai perēšanai noderētu neaizņemtais mušķērāja mājoklis. Visur skan putnu balsis, un kā nu ne! Tiem jāpievērš pretējā dzimuma uzmanība, jāpaziņo, ka atrasta laba ligzdošanas vai barošanās vieta un, iespējams, jāpaziņo visiem, ka pavasaris klāt.

Pērn nesekmējās zivjērgļu pāra, Tīnas un Teo, vērošana tiešsaistē no ligzdas Saldus novadā, kamerā iespēra zibens, bet, kad situāciju izpētīt kokā uzkāpa ornitologs, viņš ligzdu atrada tukšu. Iespējams, izbiedētie putni bija pametuši ligzdu ar olām, bet tās kļuva par barību kādam citam putnam.

Sākušies šī gada notikumi. 29. martā atjaunota tiešraide no šīs pašas zivjērgļu ligzdas. 31. martā to apmeklēja neapgredzenots putns, 2. aprīlī atgriezās Teo, bet 7. aprīlī ligzdā paviesojās Somijā apgredzenots zivjērglis. Kurš un kad ligzdā apmetīsies šogad, vai sekmēsies olu izperēšana un mazuļu izaudzēšana? Sekosim tiešsaistei! Šogad tuvplānā var vērot septiņas putnu ligzdas. SZ

CEĻOJUMS

Valstis — lētas, iespaidi — zelta vērti

AGRITA MANIŅA

Kamēr bites ziemas guļā, tikmēr bitenieks var laisties uz visām debess pusēm. Saldenieks MĀRIS LASMANIS tā arī dara — šajos mēnešos ceļo.

INLES EZERA ZVEJNIEKI plaši pazīstami ar neparastu zvejošanas veidu.

Nobeigums.
Sākums 15., 22., 29.03., 5.04.

Tiekamies, kad viņš tikko atlidojis no Laosas un Mjanmas. Mjanmu paguvis izbraukāt visu, Laosā — ziemeļgalu.

Maisi — pār plecu

Kādā mazā upes ostā gaidot Mjanmas saulrietu, viņš vēroja, kā no laivām izkrauj uz pilsētiņu atvestu pārtiku — kabačus un zemesriekstus maisos. "Pēc tam riekstus ber zemē un sievietes šķiro ar rokām, bojātos izlasot. Vakara pastaigā redzēju — kā pelnrušķītes. Rieksti tirgotavās nemaksā gandrīz necik, bet cik darba!..." ceļotājs stāsta. Viņš piegāja pie laivas pārliecināties, cik smags viens maiss. "Kādi 50 kilogrami! Divi vīri, jau tādi *sakožļājušies*, nesa augšup pa stāvo krauju klusējot un nesmaidot."

Jo vienkāršāks dzīves veids — jo vairāk roku darba, taču kalnu zemē daudzviet arī nevar izdarīt mehanizēti. Kura tehnika uzbrauktu līdz pagodai pa gandrīz vertikālu klinti, tādu kā klifu, un uzvestu, piemēram, būvmateriālus?... Tos var tikai uznest. "Pagodā ir pāris telpu, kurās dzīvo mūki. Rakstīts, ka ārzemniekiem aizliegts pa nakti palikt tur, augšā," Māris stāsta par slavenu apskates objektu uz salas ezeriņā. "Man jau ar tukšām rokām bija pasmagi, jo kāpiens stāvs, taču augšā sanestas smiltis un cements, lai ko uzceltu. Es domāju tā, ka saber maisiņos un tos pa gabalam nes, cik tālu var. Tad atstāj, cits nes tālāk."

Mjanmas Venēcija

Inles ezers pazīstams ar ciemiem uz ūdens, tajos ielu vietā ir kanāli. Lielākie, plašākie — tūristu motorlaivām, šaurākie — vietējo kanoe. Ezeru apmeklē daudz ceļotāju, tie trinas veikaliņos, tā ka komercija sit augstu vilni. Vietējie cilvēki demonstrē savu dzīves veidu un arodus — aušanu, cigarešu tīšanu, sudrabkalšanu, diegu gatavošanu no lotosa stiebriem... Viss mazliet atgādina teātri, jo, kad ieskatās, — tabakas ražotnē sievietes tin lapas, acis nepacēlušas un nesmaidot. Vīriešu darbs ir cigaretes tirgot, tās sasietas buntēs kā zīmuļi traukā.

Var arī darīt pa Māra modei — pavirzīties tālāk no galvenajiem kanāliem un veikaliem, lai ieraudzītu patiesību bez dekoratīvā grima. Nostūru tur, cik uziet.

"Daba pasakaina! Sarunāju vedēju ar laivu un braukāju pa ūdeni no rīta līdz vakaram," Māris iesmejas. "Ciemi visriņķī ezeram, un visa dzīve norisinās pie kanāliem. Ezers ir liels, bet tik sekls, ka gandrīz viscaur var redzēt zāli. Pie tūristu ūdensceļiem laivās kustas tautas tērpos saģērbušies vīri, bet tālāk zvejo īsti zvejnieki, citi vāc ūdenszāles. Ja būtu piebraucis klāt kādam no pirmajiem, diezin vai ļautu par velti bildēt."

Šo ezeru slavenu padarījuši zvejnieki ar savu airēšanas veidu. Viņi airējas ar kāju, stāvot uz maza plauktiņa laivas priekšā. Vienlaikus rokas darbojas ap tīkliem vai konusveida groziem, ko seklajā ūdenī met virsū zivīm. Var vien brīnīties, kā zvejnieki spēj noturēt līdzsvaru.

Cits Inles ezera brīnums ir peldošie dārzi, kuros audzē gan dārzeņus, gan puķes. Ar gariem mietiem tie nostiprināti ezera gultnē. Katra dobe ir peldoša kūdras un ūdenszāļu sala, tās var pārvietot un noenkurot citā vietā. Ražu novāc no laivas, kas produkciju ved uz vietējo sakņu tirdziņu.

Mārim ir foto apliecinājums, ka ezera ciemā skatījis vaigā garkaklu sievietes, kuras no bērnības nēsā spirālveida vara apkakles, ko palaikam pagarina. Viņu cilts dzīvo citur, bet pie Inles ezera demonstrē savu kultūru — tautas tērpus un aušanu. "Nē, viņas neizskatās nelaimīgas! Jo garāks kakls — jo skaistāka; vai tad kāda skaistumkaraliene ir nelaimīga?" jautā saldenieks.

FOTO — MĀRIS LASMANIS

MĀRIS AR VIETĒJO ZĒNU, kurš liedagā ierāda atpūtas vietas un cenšas pārdot ko dzeramu vai ēdamu.

VIP vagonā

Māris vilcienā kāpa vēlreiz, lai pārbrauktu pāri pasaulē garākajam (689 m) un augstākajam dzelzceļa tiltam — Goteika viaduktam. Iegādājās dārgāko biļeti braukšanai vagonā ar kondicionieri — pie griestiem piešņorētu mazu ventilatoru. Sēdēšana VIP klases vagonā gan nekādi neietekmēja vilciena gaitu. Tas raustīja un šūpināja pasažierus kā kāds vingruma trenažieris, un, kad bānis salīgojās vēl vairāk nekā visu laiku, arī Māra vagonā varēja izlēkt no sēdvietas.

"Brauciena laikā tirgojās, vagonā pīpēja, dzēra alu, logi bija vaļā, vārdu sakot — brīvais stils. Ja gribēja, varēja izkāpt no braucoša vilciena, jo tā ātrums bija kādi 30 kilometri stundā," viņš stāsta. Vilciens vilkās kādas astoņas stundas, tā ka varēja labi vērot ainavas, rīsu lauku terases un kā cilvēki apstrādā zemi. Lēnās gaitas dēļ pasažieri droši izliecās pa logiem un uzņēma selfijus, kad brauca pāri tiltam. Tad vilciens aizlīkumoja līdz ciemam, no kura var redzēt tiltu, un apstājās. Cilvēki izkāpa un fotografēja viaduktu.

Mandalaija

Mandalaija ir otra lielākā Mjanmas pilsēta aiz Jangonas, budisma centrs, tās apkaimē mitinās 60% valsts mūku. Sena Birmas (tagadējās Mjanmas) galvaspilsēta, ko par tādu pasludināja karalis Mindons 1857. gadā.

Mandalajas pils ar milzu mūri apkārt Mārim asociējās ar aizliegto pilsētu Ķīnā. Lai iekļūtu — jāreģistrējas žurnālā, lai izietu — jāizrakstās. Taču viņu sajūsmināja akmens grāmata. Kutodavas pagodā atrodas *budistu Bībele* — 729 akmens plāksnes, kurās iegravēts viss budisma Pāli kanons. Katra plāksne ievietota atsevišķā stūpā. Un tā stūpa pie stūpas kā dārzs ar sniegbaltiem ziediem.

Mandalaijas kalnā, kur atrodas ar krāšņām spoguļstikla mozaīkām rotāts templis, Māri uzveda ar motorolleru puisis, ko sarunāja par gidu visai dienai. Viņš aizveda arī uz 200 gadu veco Ubeina tiltu, kas uzcelts pāri ezeram, lai mūki no klosteriem tiktu uz tempļiem abos tā krastos. Tas ir garākais gājēju tīkkoka tilts pasaulē — Māris rāda fotogrāfijas.

Kādā dienā ko senu izjuta uz savas ādas. Viņa vaigus un pieri apzieda ar tradicionālu no koka mizas gatavotu grimu — tanaku. Šo kosmētiku lieto sievietes, ar to apsmērē sejas arī bērniem; tā ir gan skaista, gan funkcionāla — aizsargā no saules, palīdz pret pumpām, ārstē bakas, malāriju un citas slimības. Taču Latvjā ceļotājs atgriezās ar brūniem saules nokrāsotiem vaigiem. SZ

TUVĀK DEBESĪM, bet pa grūtu ceļu nonāk mūki, kuri dzīvo pagodā uz klints.

CILVĒKOS

“Smukie vāciņi nepieviļ.”

IEVA VILMANE

Saldeniece ZANE BERCE (23) regulāri iztur Latvijā organizētus lasīšanas maratonus.

Par grāmatu maratoniem dēvē Latvijas Nacionālās bibliotēkas izstrādātu lasīšanas veicināšanas programmu bērniem un jauniešiem. Kopš 2001. gada tiek izvēlētas konkrētas jaunākās grāmatas, bērni tās lasa un vērtē. Par *žūrijām* atzinīgi izsakās skolotāji, jo akcijas pasākumi palīdz uzjundīt sacensību garu, tāpēc *žūrijā* viegli iesaistīt visu klasi. Par valsts atbalstītu programmu priecājas arī bibliotekāri, jo tās dēļ bibliotēku organizēti apmeklē gan skolēni, gan bērnudārznieki. 2012. gadā programmā iesaistīja vecākus, jo dažādi pētījumi uzrādīja likumsakarība: ja ģimenē nelasa, arī bērns izvairās no grāmatas.

Saldus pilsētas bibliotēkas apmeklētāja, Saldus vidusskolas angļu valodas skolotāja Zane Berce iesaistījās *Vecāku žūrijā*, līdzko *izauga* no jauniešu programmas. Netipiski, jo jaunās māmiņas nereti atsakās no grāmatām, lai nodotos ģimenes un darba dzīvei.

Zane divreiz nedomāja un piekrita intervijai. Vēlāk uzzināju iemeslu: “Varbūt iedvesmošu kādu lasīt! Instagramā rakstu par izlasītām grāmatām, sekoju līdzi, ko iesaka citi grāmatu lasītāji. Esmu pārliecinājusies, ka smukie vāciņi nepieviļ, — ja grāmata izskatās mākslinieciska, tad, visticamāk, ka arī saturs man patiks,” saldeniece atklāja vienu no lasāmvielas izvēles principiem

Norunājām tikšanos vietā, kur viņa atrod daudz laba, — Saldus pilsētas bibliotēkā. (“Atliek vien ieminēties bibliotekārēm, ko gribētos lasīt, un re! — pēc brīža no viņu sameklētām grāmatām krietna kaudzīte!”) Sarunā piedalījās arī Zanes divgadīgā meitiņa Maija. Meitēns ļoti labi zina, kuros plauktos jāmeklē vakara rituālam vissvarīgākās lietas. Pirms gada arī viņai tika izgatavota lasītājas kartīte.

“Maijai lasu katru vakaru. Ja pa dienu viņa nogurusi, pietiek ar dažām lappusēm, līdz aizmieg. Citreiz jāizlasa četras piecas grāmatas. Šobrīd vismīļākā ir ābecīte, taču lasām arī pasakas, bilžu grāmatas... Maija bieži mani atdarina — sēž, atspiedusies pret spilvenu, un cītīgi *lasa.* Bērnībā arī man vienmēr kāds lasīja priekšā. Manuprāt, tā radās mana aizraušanās,” pieļauj Z. Berce.

Viņas meitai ir grāmatu plaukts. Tāds arī māmiņai, lai gan vairums vienaudžu dod priekšroku modernam interjeram, kurā nav vietu grāmatu plauktiem vai arī tie ir miniatūri. “Mans plaukts palicis par mazu. Reizēm īstas *pērles* atrodu lietoto apģērbu veikalā. Tur cenu uzliek pēc grāmatas lieluma, nevis satura — lielāka maksā vienu eiro, mazāka — centus. Internetā par tām prasa pat 20 eiro! Kā lai nenopērku?...”

Zane par savu autori uzskata lietuviešu izcelsmes amerikānieti Rūtu Šepetu. Viņu valdzina autores talants radīt aizraujošu sižetu vēsturisku notikumu fonā. Piemēram, stāsta *Starp pelēkiem toņiem* varone ir meitene, kura deportēta uz Sibīriju. Romāns *Jūras sāļums* vēsta par jaunieti trimdā. “Man patīk vēsturiski romāni, jo tie palīdz izprast, kā dzīvoja mani tuvinieki, piemēram, vecmamma. Rūta Šepetis raksta tā, ka jau pirmajās lappusēs esmu pilnībā iegrimusi stāstā. Tādu grāmatu gribas izlasīt vienā vakarā, bet vēlāk žēl, ka steidzos,” atklāja saldeniece.

Jautāju, kādēļ jaunieši maz lasa. “Varbūt tāpēc, ka liek lasīt grāmatas, kuras neinteresē. Pieaugušais netērē laiku grāmatai, kura nepatīk, taču bērniem tādas izvēles nav. Šaubos, ka katram jāizlasa visa latviešu literatūras klasika. Lieliski, ja tā aizrauj, taču lielai daļai bērnu tā sagādā mocības. Varu vienā elpas vilcienā izlasīt 500 lappušu ar interesantu sižetu, taču *Straumēniem* paliku pusē. Neizturēju katras puķītes un zāles stiebriņa aprakstu.... Sākumskolas klasēs būtu jāļauj bērniem lasīt to, kas patīk,” skaidroja skolotāja.

Viņasprāt, arī 21. gadsimtā, kad saziņā aizvien taupīgāk lieto vārdus, ir iemesls rūpēties par plašu un kvalitatīvu vārdu krājumu. Viņasprāt, būtu jālasa arī svešvalodā, jo filmas apstājas pie sarunvalodas sliekšņa. “Kino pietiek ar darbības vārdiem un lietvārdiem, taču grāmatā ir arī īpašības vārdi,” Zane zina.

“Esmu izmēģinājusi elektroniskās grāmatas, jo *Latvijas mediji* man sūta vēl neizdotas grāmatas. No mammas aizņēmos planšeti, taču tā nebija diez ko ērta. Izlasīju tikai tāpēc, ka sižets bija interesants. Esmu pieteikusies e-grāmatām bibliotēku vietnē, taču lielas intereses nav bijis. Citādāk ir ar elektronisko sistēmu, kura ļauj man mājās sameklēt jebkuru grāmatu ikvienā bibliotēkā, iestāties lasītāju rindā. Šo pakalpojumu izmantoju bieži.” SZ

FOTO – NO ZANES BERCES ALBUMA

@MOMWHOREADSALOT ir saldenieces Zanes Berces lietotājvārds *Instagram*. Kaislīgā grāmatu lasītāja ir virtuālos lasītāju klubiņos, lai būtu lietas kursā par jaunākajām grāmatām.

REKLĀMA

SPORTS

UZ KURIENI ŠĪ RINDA? Protams, uz startu orientēšanās vidējā distancē. Kopumā tur pabija 760 dalībnieku.

FOTO — ANDRA VALKĪRA

SPRINTS SALDUS CENTRĀ. Kontrolpunktu pie baznīcas atradis sportists no Izraēlas.

FOTO — ANDREJS SERGEJEVS

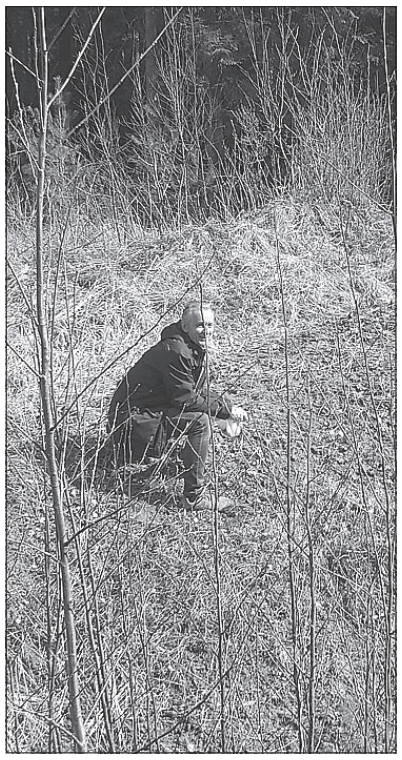

MĀLLĒPĪŠU ZIEDU LASĪTĀJS. *Kurzemes pavasarī* bija arī šādi pienākumi.

Kurzemes pavasarī zied mällēpes un mosta

ANDRA VALKĪRA

Orientēšanās kluba *Saldus* rīkotās sezonas atklāšanas sacensības *Kurzemes pavasaris* notika 17. reizi, bet pirmo — pašu mājās.

JAUNI SPORTA APAVI? To kvalitāti vērtē Iveta un Inga.

FINIŠĀ Ilze Bruce (no kreisās) apspriež distances smalkumus.

DĒLS UN MĀMIŅA. Emīls Zērnis gatavojas sacensībām, Maira strādā reģistrācijā.

Nedēļas nogale bija silta un saulaina, atbilstoša sacensību nosaukumam. Vidējā distance bija izveidota Saldus novada Klūgu mežā netālu no Skrundas. Kad sacensību vietā ieradās sportisti, distances priekšnieks Andris Ceļapīters savu darbu jau bija beidzis — kontrolpunkti vietās, viss gatavs startam.

Orientieristi uz sacensībām brauc ar savu transportu, tāpēc uz startu un finišu vedošo meža ceļu malas bija pilnas ar automašīnām pat kilometra garumā. Dodoties uz sacensību centru, nepārtraukti kāds paskrēja garām te vienā, te otrā virzienā. Orientieristi ir ļoti kustīgi cilvēki.

Kurzemes pavasaris ir pasaules ranga sacensības, tāpēc uz tām ieradās ne tikai vietējie orientieristi, bet arī daudz ārzemju sportistu. Pirmajā sacensību dienā vidējā distancē startēja 760. Sacensību centrā, kur arī finišs, saulīte sildīja tik ļoti, ka prasījās novilkt virsjaku. Meža ielokā esošajā pļaviņā bija dalībnieku reģistrācija, organizatoru telts, kur saplūda visa informācija par notiekošo radio punktos distancē un rezultāti. Tur arī improvizētas kafejnīcas un veikaliņi ar orientieristiem nepieciešamo inventāru. Dzintra Tone no *OK Saldus* cienāja ar tēju un vaicāja: kā garšo. Tad atcerējos, ka tieši tāpat, kā visos Saldus orientieristu rīkotajos pasākumos, novirzes no receptūras nebija.

Pie finiša koridora plīvoja Latvijas, Lietuvas, Krievijas, Baltkrievijas, Izraēlas, Somijas, Zviedrijas un ASV karogi. Sacensību direktors Oskars Zērnis teica, ka bija arī Honkongas pārstāvis, kad jau sākusies apbalvošanas ceremonija, viņš veiksmīgi finišēja. Kā joko orientieristi — mežā neviens nepalika.

Sacensību starts bija iekārtos patālu no centra pļaviņas. Ejot pa meža ceļu, varēja sastapt paziņas un dzirdēt daudz interesanta. Uz ceļa cilvēki sarunājās latviešu, lietuviešu, krievu, baltkrievu un angļu valodās. Piemēram, kāds kungs gados stāstīja, ka jau trīs gadus cenšas apsteigt savu lielāko konkurentu, līdz šim tas nav izdevies, bet šoreiz atkal mēģināšot. Trīs meitenes sprieda, vai uz *Kurzemes pavasari* brauc uzvarēt vai piedalīties, un nolēma, ka piedalīties. Divas orientieristes pārrunāja, cik ilgi kalpo sporta apavi. Izrādās, ja rūpīgi kopj, pat piecus gadus. Kad to vēlāk stāstu Oskaram Zērnim, viņš mazliet izbrīnīts: tas nu gan ir ilgi! Grāvja saules pusē zied mällēpītes. Kāds kungs lasa ziedus un saka, ka viņam uzdots pielasīt pilnu maisiņu, citādāk ģimene nevedīšot mājās.

Kad startā nodziedāta Saldus himna *Saldus saule* un norunātas svinīgas runas, sākas sacensības. Starta koridors pildās ar sportistiem. Pie egles piestiprināts pulkstenis, lai visi redz savu starta minūti. Ausma Bruce pirms došanās mežā visiem piedāvā iedzert malku ūdens. Pieredzes bagātā orientieriste stāsta, ka arī pati gribējusi piedalīties, bet Saldus klubs rīko sacensības, tāpēc jāpalīdz. Mežā zem lielajiem kokiem tik silts vairs nav. Vaicāju Oskaram, vai nav sastapis kādu vilku, bet viņš stāsta, ka orientieristi pamanījuši tikai čūskas, kas jau modušās no ziemas miega.

Kad atgriežos sacensību centrā, pretim nāk Ilze Bruce, viņa jau finišējusi un dalās iespaidos par distanci un pašas veikumu. Izrādās, ka tas ir teicams, jo Ilze savā grupā ir pirmajā vietā. Arvien biežāk finišā ierodas visdažādāko vecumu sportisti. Turpat piestāj, lai atvilktu elpu un pārrunātu, kuru kontrolpunktu uzreiz atraduši, kur maldījušies. Oskars stāsta, ka gan vidējā, gan garā distance bija pietiekami sarežģītas un interesantas, dalībnieki tieši to gaidot. Vidējo distanci un sprinta distanci plānoja Rūdolfs Zērnis, bet garo — Oskars Zērnis.

Pirmās dienas vakarā bija sprints Saldus centrā. Organizatoriem bija nopietni jāiespringst, puse palika visu novākt Klūgu mežā, pārējie devās uz Saldu, kur bērnu rotaļu laukumā tika iekārtots sprinta distances starts un finišs, bet kontrolpunkti izvietoti pilsētas centrā. Vakarā no sešiem līdz septiņiem sportisti te skrēja krustu šķērsu. Kad uzvarētāji bija apbalvoti, un viss novākts, vēlu vakarā organizatori devās uz Skrundas novada Mučukalnu, tur mežā tika iekārtots sacensību centrs garajai distancei, bet agri no rīta pati distance.

OK Saldus ir vērā ņemama pieredze šādu lielu sacensību rīkošanā. Oskars saka paldies Saldus novada pašvaldībai, kura ir iegādājusies nepieciešamo inventāru, piemēram, teltis. Daudz palīdzējis arī TIKS centrs. Pēc *Kurzemes pavasara* klubam paliks jaunās kartes, kuras varēs izmantot vietēja mēroga sacensībās.

"*Kurzemes pavasaris* mūsu klubam ir liels notikums, dažs bijušais saldenieks uz to brauc pat no Vācijas," rezumē Oskars. "Divu dienu pasākums ar tik daudz dalībniekiem izdevīgs arī novadam, jo cilvēki ēd, iepērkas, meklē naktsmītnes. Jā, ar naktsmītnēm bija grūti, tās tika meklētas arī Kuldīgā, Aizputē, Kalvenē... Viens neko nevar paveikt, tāpēc liels paldies visiem ieinteresētajiem! Bija vajadzīgi apmēram trīsdesmit tiesnešu, svētdienas rītā viņi cēlās pulksten 5.30 un brauca uz mežu. Sezonu esam iesākuši veiksmīgi. Iespējams, ka mežā sastaptās pirmās čūskas arī veiksmes simbols."

Elites grupā sievietēm un

SPORTS

STARTĀ Daila Mankusa.

s čūskas

ORIENTIERISTI gadus neskaita.

vīriešiem vidējās un garās distances kopvērtējumā jau otro gadu līderi nemainās, 1. vieta šobrīd Latvijā stiprākajai orientieristei Sandrai Grosbergai un Uldim Upītim. No *OK Saldus* 1. vietu M18 grupā izcīnīja Emīls Zērnis, M10 grupā — Hermanis Valtas, W80 grupā — Ilze Bruce. Vīriešiem elites grupā 5. vietā bija Kristaps Jaudzems.

Saldais džudo jau desmito reizi

ANDRA VALKĪRA

Starptautiskajā sporta dienā Saldus sporta kompleksā uz džudo sacensībām bija ieradušies 517 cīkstoņu no Latvijas, Lietuvas un Kirgizstānas.

Tālākie ciemiņi pirms nedēļas bija sacensībās Jūrmalā, pēc tām nolēma nedaudz uzkavēties Latvijā un piedalīties arī Saldus džudo kluba rīkotajās sacensībās *Saldais džudo*. No Latvijas Saldū startēja 30 klubu, mūsu klubu pārstāvēja 26 sportisti.

Vietējo sportistu vecāki priecājās, ka sacensības notiek Saldū, nav nekur jābrauc, viss ir labi noorganizēts un arī citu sporta veidu pārstāvji var iepazīt džudo. Gados jaunākie cīkstoņi ik pa brīdim bija redzami pie galdiņa ar medaļām un balvām. Tās bija tik oriģinālas, ka bērniem acis dega. Kāds zēns teica, ka ļoti gribētu izcīnīt medaļu, jo tādu redzot pirmo reizi.

Mūsu pieredzējušākais džudists ir Edvards Kinčs. Viņš startēja U-18 grupā un svara kategorijā līdz 60 kg uzvarēja. Edvarda cīņām sekoja daudz līdzjutēju, jo tās bija skaistas un metieniem bagātas. Treneris Gatis Baumanis stāstīja, ka kādu no metieniem sportists mācījies gadu. Sākumā to izdevies precīzi izpildīt treniņu zālē, bet sacensībās vienmēr kāda sīkumiņa pietrūcis. Šoreiz *Saldajā džudo* Edvards bija ļoti precīzs un iemācītais metiens viņam deva uzvaru. Saldenieks piedalījies visos desmit *Saldā džudo* turnīros, tikai vienā nestartēja, bet palīdzēja organizēšanā, jo bija guvis traumu. Šis ir pēdējais gads, kad viņam ir iespēja startēt pašmāju turnīrā, tāpēc treneris prāto, ka turpmāk varbūt *Saldo džudo* organizēt sportistiem līdz 21 gada vecumam.

"Cenšamies sacensības bērniem rīkot daudzās vecuma grupās un dot iespēju startēt vairākās, jo svarīgi, lai gūtu lielāku cīņu pieredzi. Emociju ir daudz vairāk, ja izdodas kārtīgi izcīnīties, nevis pēc vienas jau braukt mājās. Daudziem Saldus kluba mazajiem puikām šīs bija pirmās lielās sacensības, pēc tām viņiem uzreiz lielāks prieks trenēties, gribas izprast konkrētu paņēmienu būtību, jo tos redzēja citu izpildījumā," analizē Gatis Baumanis. "Vērtīgs bija kopīgais treniņš ar kirgīziem nākamajā rītā pēc sacensībām. Ciemiņi padalījās savā tehnikā, kura atšķiras no mūsējās. Kirgizstānā cīņas sporta veidi ir ļoti populāri, strauji attīstās džudo. Viņiem ir nacionālais sporta veids, kad sportisti ieķeras viens otra jostā un cīnās. Kirgīzu bērni mazotnē tā spēlējas, vēlāk izvēlās attīstīties brīvajā cīņā, džudo vai kādā citā cīņas veidā. Patika, ka mazie kirgīzi bija cīņas spara pilni. Nākotnē gribētos, lai šādas treniņnometnes izdotos noorganizēt plašākas, jo sparinga partneru maiņa ļoti svarīga.

Paldies bērnu vecākiem un jauniešiem, kas palīdzēja noorganizēt *Saldo džudo*, jo zāles iekārtošanā bija vajadzīgs daudz roku darba. Tie mūsu kluba sportisti, kas traumu dēļ nestartēja, guva pirmo pieredzi sacensību tiesāšanā, komunikācijā ar cittautiešiem."

GODALGOTĀS VIETAS IZCĪNĪJA

Vieta	Sportists	Vec. gr.	Svara kat.
1.	Edvards Kinčs	U-18	līdz 60 kg
1.	Jēkabs Jēkabsons	U-14	līdz 42 kg
1.	Aleksandrs Zvonkus	U-9	līdz 32 kg
2.	Valters Stepiņš	U-11	līdz 38 kg
3.	Jānis Rieksts	U-14, U12	līdz 35 kg

EDVARDS KINČŠ (augšā) tikko izpildīja metienu, kura precīzai apgūšanai bija nepieciešams gads.

VALTERS STEPIŅŠ priecājas par uzvaru cīņā.

FOTO — ANDREJS SERGEJEVS

ALEKSANDRS ZVONKUS (no labās) pārliecinoši uzbrūk.

↑ SALDENIEKU KVĒLĀKIE LĪDZJUTĒJI pārdzīvoja par katru mūsu sportistu.

➔ *SALDĀ DŽUDO* MEDAĻAS sacensību laikā bērni gāja aplūkot vairākkārt.

PADOMI • REKLĀMA

Horoskopi

12. — 18. aprīlim

MAIJA VĪNHOLDE,
astroloģe

Auns. Nodibināsiet ciešāku kontaktu ar kolēģiem, viņi palīdzēs izvirzīties karjerā. Partneris sagādās patīkamu pārsteigumu. Brīvdienās labprāt apmeklēsiet kādu saviesīgu pasākumu.

Vērsis. Būs jāpiepūlas, lai diplomātiskā ceļā sasniegtu mērķus, tomēr ir vērts pacensties. Attiecībās valdīs stabilitāte un romantika. Sargiet kaklu!

Dvīņi. Jaunu piedzīvojumu laiks. Vēlams apvaldīt pēkšņu vēlmi uzticēt noslēpumus un dalīties plānos. Nedēļas nogalē būs izdevība ceļot, iespējams, ārpus Latvijas robežām.

Vēzis. Kāds mainīs darbu. Var nebūt viegli iejusties jaunā kolektīvā, taču drīz pieradīsiet un pat sāksiet izrādīt iniciatīvu. Saņemsiet svarīgas ziņas.

Lauva. Darbs ritēs raiti, pretējā gadījumā jutīsiet nemieru. Ieteicams darboties komandā, jo tā divreiz ātrāk tiksiet galā ar pienākumiem. Kāds dosies pārgājienā.

Jaunava. Labs periods aktivitātēm personīgajā dzīvē, gaidāms kāds patīkams pārsteigums. Brīvdienās apmeklējiet vecākus, viņi par to priecāsies.

Svari. Atklāsies jūsu personības patīkamākā puse, iekarosiet apkārtējo simpātijas. Ar mīļoto cilvēku pievērsīsieties jaunam hobijam, tas stiprinās savstarpējās attiecības.

Skorpions. Izdosies pierādīt to, cik uzņēmīgi un mērķtiecīgi esat. Vispirms jau sev, jo, tiklīdz tas būs pamanāms, to pratīs novērtēt arī apkārtējie. Iespējama jauna iepazīšanās.

Strēlnieks. Labvēlīgs laiks aktīvai rīcībai, varat sākt jaunu projektu. Jūsu ieņēmumi pašreiz stabili pieaug, šis ir biznesa periods. Attiecībās iespējami negaidīti pārbaudījumi.

Mežāzis. Iespējams, daži sāks interesēties par kādām jaunām jomām. Kāds labiekārtos mājokli. Attiecībās vēlams kompromiss.

Ūdensvīrs. Perioda sākumā nav ieteicams pārlieku aizrauties ar darbu. Būs vēlme vairāk laika veltīt personīgajai dzīvei. Savukārt brīvdienās labprāt apmeklēsiet draugus.

Zivis. Svarīgi veltīt pietiekami daudz uzmanības ģimenei, it sevišķi bērniem. Iespējams, nāksies emocionāli atbalstīt draugu vai draudzeni.

RECEPTE

Gaidītiem un negaidītiem ciemiņiem

TAMĀRA KĻAVIŅA

Nesen ciemojos pie kādas ģimenes. Tā kā saimnieki aizņemti darbā un dažādos sabiedriskos pienākumos un *gruntīga* ēdiena pagatavošanai var atvēlēt laiku tikai brīvdienās, pacienāja ar vienkāršām, bet gardām un sātīgām uzkodām — pildītām laiviņām.

Tām nav jāvelta vairākas stundas. Laikietilpīgākā ir pildījuma sastāvdaļu sasmalcināšana. Lielveikalos, standartiesaiņojumā safasētas, ir nopērkamas nelielas rudzu laiviņas (sausmaizītes), katrā satilpst mazliet vairāk par tējkaroti pildījuma. Ar pildījuma sastāvu var variēt atkarībā no pieejamo produktu sortimenta un to savienojamības. Var pagatavot smalki sarīvēta siera un sasmalcinātu tomātu pildījumu, sastāvdaļas sajaucot ar majonēzi. Kausētajam sieram var pievienot sasmalcinātu olu, tomātus, smalki sagrieztas dilles. Der vārīta vai kūpināta vistas gaļa kopā ar marinētu gurķi; sasmalcinātas šprotes sajauktas ar olu un sīki sagrieztu sīpolu; sīki sagriezts speķītis kopā ar sīpolu. Šādām sāļajām uzkodām ir ļoti daudz variantu. Arī rotājums pēc iespējām un gaumes — gabaliņš paprikas, diļļu vai pētersīļa lapiņa, sīpola gredzentiņš, ķirštomāta puse, sagriezti lociņi, vārīta burkāna šķēlīte (starp citu, laiviņas var pildīt arī ar dārzeņu salātiem).

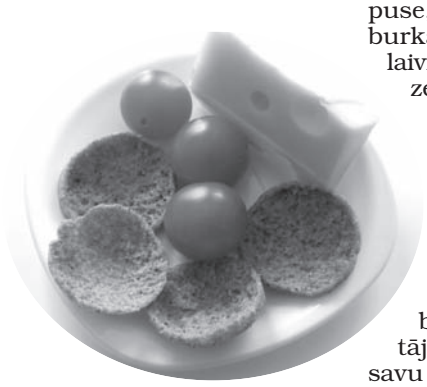

Tādā veidā diezgan ātri iespējams sarūpēt labu uzkodu gan gaidītiem, gan negaidītiem ciemiņiem. Ēdiena pagatavošanā droši var pieaicināt palīgā bērnus, viņi var būt lieliski laiviņu pildītāji un rotāšanā likt lietā savu fantāziju.

ANOTĀCIJA

CITĀDĀ PASAULE

10. – 23. aprīlis

Karavīrs noņem bruņas
Saruna ar garīgās saskaņas meklētāju Agri Vanagu
Lielā pavasara tīrīšana: sauc talkā augus!
Augu pazinējas Ingas Nemšes padomi
Svarīgākā izvēle – būt laimīgam
Intervija ar dziednieci un garīgu ceļvedi Salliju
Seksīgais sātanists Antons Lavejs
ASV popkultūras zvaigznes spēles ar tumšajiem spēkiem
Garšīgais un veselīgais lupstājas
Augs, kas palīdz piepildīt vēlēšanās
Nāves vēstneši
Notikumi un parādības, kas vēsta par dramatiskām pārmaiņām
Fenomens
Zāļu vīra Lī Čiņjueņa ilgā mūža noslēpums

KAS? KUR? KAD?

◆ **13. aprīlī** plkst. 17 Druvas kultūras namā **VI Starpnovadu vokālo ansambļu festivāls** *Aprīļa pilieni.* Piedalās ansambļi no Nevarenai (Lietuva), Ventspils, Kandavas, Aizputes, Kalvenes, Virbiem, Tārgales, Zvārdes un Druvas. Ieeja brīva.

◆ **14. aprīlī** plkst. 10 Saldus sporta kompleksā notiks **Saldus novada kausa izcīņa dambretē.**

◆ **17. aprīlī** plkst. 15 Saldū, Slimnīcas ielā 3a, Sociālā dienesta (telpās) zāle Latvijas neredzīgo biedrības Jelgavas TO Saldus vietējās organizācijas **esošo biedru un interesentu kopsapulce**.

◆ **17. aprīlī** Druvas sporta namā **Saldus novada atklātā čempionāta florbolā fināls**. Plkst. 18 spēle par 3. vietu *Druva — FK Saldus*, plkst. 20 spēle par 1. vietu *Šķēde — Ezere*.

◆ **19. aprīlī** plkst. 10 Vadakstes tautas namā notiks **Vadakstes kausa izcīņa zolītē**.

ELDITA sia
LABAS CENAS UN KVALITĀTE!
Tālr. : 29129856
Rīgas iela 13, Saldus
www.eldita.lv
HÖRMANN
PVC LOGI
KOKA LOGI
GARĀŽU VĀRTI HORMANN
METĀLA DURVIS
DURVJU UN LOGU REMONTS

Krūza 24 GADI
ĢIPŠKARTONS STANDART
Garums 2,6m un 3m
0.94 M² CELTNIEKA CENA PĒRC PRECI BEZ PVN
1.22 M² 2.12
PROFILI ĢIPŠKARTONA STIPRINĀŠANAI
UD 60x27x0.5mm Garums 2.6m 0.92 1.41
CD 60x27x0.5mm Garums 2.6m 1.21 1.95
PUTUPOLISTIROLA PLĀKSNES EPS 60
1000x500x50mm 1.06 1.gab 1.49
1000x500x100mm 2.11 1.gab 2.98
SALDUS, MAZĀ IELĀ 1, TĀLR. 26008005

EKSKURSIJAS NO KULDĪGAS, SALDUS, BROCĒNIEM, DOBELES:
◆ aitu gani un gucuļu kāzas Karpatu kalnos – 15– 22. jūlijs,
◆ aristokrātiskās pilis un pazemes valstība Austrijā – 23.–28. jūlijs,
◆ kalni, aizas, ūdenskritumi un lāču vērošana dabā. Transilvānija dabas draugiem – 12.–19. augusts,
◆ Vācija rudens nokrāsās – 25– 30. augusts,
◆ Baltkrievija un senā Lietuvas Lielkņazistes zeme – 13.–15. septembris,
◆ atvasara Horvātijā un Bosnijā Hercegovinā – 11.–19. oktobris,
◆ Vidzeme un fantāziju zeme *Neonija* – 18. maijs,
◆ peonijas un Līgatnes stāsti – 8. jūnijs,
◆ no Taevaskojas sarkanajām klintīm līdz Elles kapam Igaunijā – 6. jūlijs,
◆ ziedu festivāls Lietuvā *Sapnis vasaras naktī* – 22. jūlijs,
◆ Latgale un folkloras šovs Trikmīņs Piedrujā – 3. – 4. augusts.
Tālr. 26065020 (Ligita), www.celojumlade.lv.

Laikrakstu "Saldus Zeme", arī iepriekšējos numurus var nopirkt redakcijā Lielā ielā 8.
Tālr./fakss 63822692, mob. 29483851.

REKLĀMA • SLUDINĀJUMI

Mana skola Brocēnos
vienmēr gaida savējos

INFORMĀCIJAS DIENA

17. aprīlī plkst. 10.00.

Aicinām visus 5. – 12. klašu interesentus.

Autobuss no Saldus Sporta centra plkst. 9.30.

Esat laipni gaidīti
Lieldienu dievkalpojumā
19. aprīlī plkst. 13
Kuldīgas ielā 13.
Par katru tiks individuāli aizlūgts!
Tālr. 20459300.
Kristiešu draudze "Kristus pasaulei" Saldū

Stādaudzētava
"MUCENIEKI"
Jaunlutriņu pagastā

uzsāk AUGĻU KOKU UN OGULĀJU STĀDU tirdzniecību mazumā un vairumā.

Iepriekš zvanīt, tel. 29199241.

2019. gada aprīlī siltumenerģijas lietotājiem tiek piemērots siltumapgādes tarifs 56,86 EUR par MWh bez PVN.

SIA "Saldus Siltums"

SIEVIEŠU ZĀBAKIEM
atlaides līdz 50%!!!

Jauns APAVU un SOMU pievedums!

Pasteidzies un nenokavē!
Atlaides spēkā līdz 17.04.
Tavs apavu salons **Rondo**
Saldū, Striķu ielā 14.

Senlejas
LV-BIO-01
IEPĒRKAM
liellopus, teļus.
Samaksa tūlītēja.
BIO liellopiem augstas cenas!
t.: 62003939

VESELĪBAS CENTRS 4 VADOŠIE SPECIĀLISTI SALDŪ!

DERMATOLOĢIJAS KLĪNIKA
VESELĪBAS CENTRS 4 FILIĀLE

26. APRĪLĪ

NO PLKST. **11:00-17:00**
SALDUS MEDICĪNAS CENTRĀ
SLIMNĪCAS IELĀ 3, KONSULTĒS UN PIEŅEMS PACIENTUS ĀRSTE:

Dr. **VITA PRIEDĪTE**
"Veselības centrs 4"
filiāles "Dermatoloģijas klīnika"
dermatoloģe.

Cenas:
Dermatologa konsultācija: **30 EUR**
Optiskā dermatoskopija: **10 EUR**

Pieraksts pa tālr.: **20 550 550**
darba dienās **9:00-17:00**

UZZINI VAIRĀK: 20 550 550 **www.vc4.lv**

SIA "ASEG"
sniedz ZARU SMALCINĀŠANAS PAKALPOJUMUS
klienta norādītajā vietā.

T. 25765233

PĀRDOD
viegli uzstādāmas SILTUMNĪCAS:
2 x 3 m – 140 EUR
3 x 4 m – 180 EUR
3 x 6 m – 220 EUR
3 x 8 m – 265 EUR
Ar izturīgu armēto plēvi.
Aizvedīsim.
T. 27848667.

PĒRKAM

** Augošu koku cirsmas un sortimentus pie ceļa;*

** Papīrmalku ostās:*
(Rīgā, Mērsragā, Liepājā)

Meža īpašniekiem:
- Veicam bezmaksas konsultācijas;
- Palīdzam meža taksācijas sagatavošanā, cirsmu iestigošanā;
- Palīdzam iesniegt ciršanas pieteikumu VMD.

Metsä

Telefons informācijai: **29181016, 67804343**
www.metsaforest.com/lv

Saldus kokzāģētavā iepērk egles un priedes zāģbaļķus

- **Garums: 3,7 m; 4,3 m; 4,9 m; 6,1 m**
- **Diametrs: 10 – 50 cm**

Piegādes vieta: Kuldīgas iela 86a, Saldus

Pērkam visā Latvijas teritorijā cirsmas, īpašumus un kokmateriālus mežā pie ceļa:

- egles un priedes zāģbaļķus,
- bērza finierklučus,
- skuju koku, bērza, apses papīrmalku,
- apses un melnalkšņa zāģbaļķus,
- lapkoku taru, malku.

Nodrošinām:
transportu, korektu uzmērīšanu, ātru samaksu.

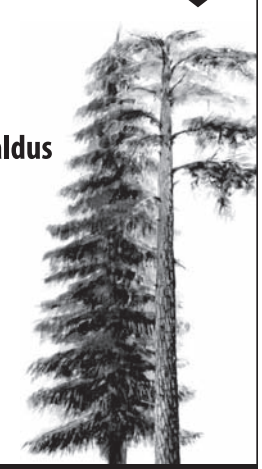

PATA 26351777, 26341777

Otrdien, 16. aprīlī, z/s *Mazputnēni* pārdos dažādu krāsu un šķirņu jaunputnus:
Blīdenē 7.30, Brocēnos 7.50, Druvā 8.10, Lutriņos 8.30, Ošeniekos 8.50, Pampāļos 13.30, Nīgrandē 13.50, Ezerē 14.20, Kursīšos 14.40, Draudzībā 15.00.
Mob. tel. 25463353.

Nodarbinātības valsts aģentūras Saldus filiāle piedāvā darbu šādās profesijās:

- apkopējs,
- transporta dispečers,
- labiekārtošanas strādnieks,
- krāvējs (roku darbs),
- otrreizējo izejvielu šķirotājs,
- atkritumvedēja vadītājs,
- ambulatorās medicīnas māsa,
- tirdzniecības pārstāvis,
- mehāniķis,
- atslēdznieks,
- tehniskais speciālists,
- maiņas vecākais,
- kombaina vadītājs,
- pārdevējs mazumtirdzniecības veikalā,
- mūrnieks,
- virpotājs,
- apdares darbu strādnieks,
- palīgstrādnieks,
- kravas automobiļa vadītājs,
- sociālais pedagogs,
- veikala kasieris,
- ceha strādnieks,
- autobusa vadītājs,
- transporta mehāniķis,
- darbu rīkotājs,
- lauksaimniecības palīgstrādnieks,
- lokmetinātājs metināšanā ar mehanizēto iekārtu inertās gāzes vidē (MIG),
- slaucējs,
- traktortehnikas vadītājs.

AICINA DARBĀ

SIA *Niedras* (40103520870) Bikstos aicina darbā **apkopēju, administratoru, dārznieku, pavāru.** Stundas tarifa likme no 3 €/h. Tel. 29992299.

Uzņēmums SIA *Saldus Welding* (LV48503007113) aicina darbā **metinātāju** (bruto darba samaksa pārbaudes laikā 1000 € mēnesī) un **atslēdznieku** (bruto darba samaksa pārbaudes laikā 800 € mēnesī). Tel. 29160622.

Viesnīcas komplekss SIA *Academy Vitality*, reģ. Nr. 40103646885, Aizputē aicina uz sadarbību pašnodarbinātas personas šādu pakalpojumu sniegšanai: **telpu uzkopšana, pavārus un pavāru palīgus, kā arī sporta instruktorus un terapeitu.** Darba apmaksa no 3 līdz 7 eiro stundā. Tel. 25743544.

Piedāvājam darbu sezonas lauksaimniecības strādniekiem. Darba pienākumi — **akmeņu lasīšana.** Bruto stundas likmes tarifs 3,00 €. *Druwas Unguri* SIA, reģ. Nr. 48503003198. Tel. 26545397, 63839155.

DAŽĀDI

Iznomā laivas un **kravas piekabes. Iznomā laivas.** Tel. 25 7777 07.

Tīrām **akas.** Tel. 27448331.

Ātri un lēti **ierīko dziļurbumus.** Tel. 29605105, 28205914.

Nepieciešams privātmājas apsaimniekotājs. Iespējams dzīvot uz vietas. Tel. 26299412.

Uzņēmums **veic dārzu apzaļumošanas un labiekārtošanas darbus.** Tel. 29489976.

Plīts, sildmūru, apaļo, podiņu krāšņu mūrnieks, restaurētājs. Tel. 25867194.

Labo veļasautomātus darbnīcā Brīvības ielā 11 vai izbraukumā. Tel. 2640 2340.

Remontē ledusskapjus, pilda auto kondicionierus. Tel. 26460855.

No 3. aprīļa Saldū, Kuldīgas ielā 14, atvērts jauns SIA *Kapu Parks* tirdzniecības punkts. Piedāvājam: **pieminekļus, piemiņas plāksnes, kapu apmales, sētiņas, soliņus, gravēšanu un montāžu.** *www.kapuparks.lv.* Tel. 26644821.

PĒRK

Ģimene vēlas iegādāties **māju** Saldū. Tel. 22470519.

vai ĪRĒ 1/s **zemi.** Tel. 27407571.

Craftwood pērk **meža īpašumus** visā Latvijā, cena no 1000 – 10000 €/ha. Samaksa darījuma dienā. Tel. 26360308.

mežā pie ceļa **finierklučus** un **papīrmalku.** Tel. 26113807.

automašīnas. Tel. 24928771.

automašīnas. Tel. 29165063.

traktorus, piekabes, inventāru, vieglās automašīnas. Tel. 26104984.

metāllūžņus. Griežam. Transports. Tel. 26097388.

briežu ragus. Brauc pakaļ. Tel. 29886349.

ragus. Tel. 22728888.

SIA *Valinda* — **liellopus, jaunlopus** dzīvsvarā. Tūlītēja samaksa. Tel. 29434034.

SIA *Kurzemes Gaļsaimnieks* — **buļļus, govis, teles.** Tel. 63454845, 29427543, 26569362.

PĀRDOD

labiek. **2-ist. dzīvokli** Saldus centrā renovētā mājā. Tel. 26405150.

māju Druvā. Tel. 29332017.

skūteri *Honda Tact*, 2-viet. Tel. 29939060.

Audi 80 B4 TDI. Tel. 29580772.

Chevrolet Aveo, 2007. Tel. 26392910.

Opel Zafira 2,2 D, 2003., TA 5.11.2019. Tel. 28273911.

ZIL pašizgāzēju. Tel. 22188644.

dārza frēzes (Zviedrija). Tel. 26540602.

aku, kanalizācijas grodus no ražotnes Saldū. Tel. 29142702.

smilti, granti, grants-šķembu maisījumu, šķembas, melnzemi. Piegāde. Tel. 28443377, 29442809.

kūtsmēslus, arī maisos, ar piegādi. Tel. 26666827.

org. mēslojumu, 50 l. Tel. 26633199.

skaldītu **malku** ar piegādi. Tel. 28656670.

nomaļu **malku.** Tel. 29243889.

rupju nomaļu **malku.** Tel. 20666888, 29151332.

bērza **briketes** un **akmeņogles.** Tel. 26376844.

PATEICĪBA

...aiziet viena dvēselīte
Pie Dieviņa dziedādama.
T. dz.

Sirsnīgs paldies par atbalstu, klātbūtni, mīļiem vārdiem katram, kurš bija kopā ar mums, no Gunitas Heizes atvadoties.

Ģimene

LĪDZJŪTĪBAS

Noriet saule vakarā,
Sidrabiņu sijādama,
Aiziet dusēt māmuliņa
Baltā smilšu kalniņā.
T. dz.

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Helgai
MAMMU
mūžībā pavadām.
Daina, Jānis, Diāna, Agrita, Lidija, Fanija

Mūsu laiks ir tik īss —
Mūžu vēji šalc apkārt un pāri.
Kas gan zina to brīdi,
Kad atskanēs likteņa balss?
J. Sirmbārdis

Izsakām līdzjūtību Agitai Jurķei
MĀSU
mūžībā pavadām.
Z/s *Rubuļi* kolektīvs

Dusi saldi zemes rokās,
Lai tev sapņu nepietrūkst;
Mīļas rokas ziedus noklās,
Un tev silti vienmēr būs.
A. Straube

Izsakām līdzjūtību Ilgonim, Kasparam, Mārtiņam un mazbērniem māmiņu, vecmāmiņu
AINU KRUDZI
mūžībā pavadām.
Kaimiņi

Pēdējie darbi līdz izlaidumam

FOTO — ANDREJS SERGEJEVS

NOBEIGUMA DARBA AIZSTĀVĒŠANĀ piedalās Saldus Mākslas skolas pedagogi, Latvijā atzīti mākslinieki, audzēkņi, viņu tuvinieki un citi interesenti, piemēram, Saldus Mākslas skolas bijušie audzēkņi.

IEVA VILMANE

Saldus Mākslas skolas pēdējā kursa audzēkņiem nupat sākusies eksāmenu sesija. Pirms tās aizstāvēts nobeiguma darbs.

"ĪSTA MANTA — ASPRĀTĪGS UN LAIKMETĪGS DARBS!" tā par Diānas Krūmiņas stieples darbiem sacīja mākslinieks Raids Kalniņš.

Šogad absolventu klasēs mācās 19 skolēnu — neierasti daudz. Viņu noslēguma darba gaitu vadīja un vērtēja viens pedagogs, taču gala atzīmi ietekmēja arī citi Saldus Mākslas skolas pedagogi un recenzenti. Kā katru gadu, arī šoreiz nobeiguma darbus vērtēja mākslinieku vidē atzīti profesionāļi — gleznotāja Kristīne Keire, keramiķe un Pārdaugavas mūzikas un mākslas skolas direktore Agnese Staģe, modes māksliniece Ilze Patmalniece, mākslinieks Raids Kalniņš un grafiķis Roberts Koļcovs. Septiņi skolēni saņēma visaugstāko vērtējumu jeb *izcili*, seši — otru augstāko vērtējumu (*teicami*).

Katrs diplomdarbs izgatavots sabiedriskai vietai. Šī nosacījuma dēļ skolēni strādā rūpīgi, pārdomāti un atbildīgi — skaidro Saldus Mākslas skolas direktores vietniece Kristīne Ozola. Šī gada absolventu veikums nonāks galvenokārt pašvaldības iestādēs, viens darbs papildinās skaistumkopšanas salonu, cits — uzņēmuma telpas. Darbus eksponēs arī Saldus un Brocēnu novada skolās. Jaunieši pārsvarā veidoja interjeru papildinošus priekšmetus, taču ir arī izstrādāts skolas logo un balva.

Nobeiguma darbu aizstāvēšanu drīkstēja apmeklēt arī interesenti. Vēlējos dzirdēt, ko akcentē bērni, kas vairākus gadus izkopuši savas dotības tēlotājmākslā, un ko pamana profesionāli mākslinieki. Autori savā runā pievērsās saskaņai ar darba vadītāju, runāja par veiksmēm un traucēkļiem. Viņu mākslinieciskо ieceru realizēšanos komentēja recenzenti. Profesionāļi slavēja izcilību, mākslinieciskū spraigumu un radošu nemieru. Neslēpa, ka kāds darbs atstājis nepabeigtības izjūtu, savukārt cits raisījis apbrīnu vai iedarbojies meditatīvi. Pavedienus par autora personību varēja sadzirdēt darba vadītāju runā, jo viņi piebilda arī to, kādu iespaidu nobeiguma darbs atstājis uz audzēkņiem. Visi godam nopelnījuši izlaidumu, to Saldus Mākslas skolā svin atšķirīgi. Absolventiem nebūs nogurdinošu svinību ar runām, jo jaunieši brauks uz pašu izvēlētu kultūras vietu.

LAIKA ZIŅAS

12. aprīlis	Naktī	-3...-5 ZA, 2 m/s
	Dienā	+5...+7 ZA, 4 m/s
	06:32 20:29	2 - labvēlīgs
13. aprīlis	Naktī	-2...-4 ZA, 2 m/s
	Dienā	+4...+6 ZA, 4 m/s
	06:29 20:31	2 - labvēlīgs
14. aprīlis	Naktī	-1...+1 Z, 3 m/s
	Dienā	+5...+7 ZA, 4 m/s
	06:27 20:33	2 - labvēlīgs
15. aprīlis	Naktī	-1...-3 ZA, 3 m/s
	Dienā	+8...+10 ZA, 4 m/s
	06:24 20:35	2 - labvēlīgs

VĀRDA DIENAS

- **12.** — Jūlijs, Ainis
- **13.** — Egils, Egīls, Nauris
- **14.** — Strauja, Gudrīte
- **15.** — Aelita, Gastons

KONKURSS

Cik naudas šogad saziedoja volejbola kluba *Saldus* labdarības turnīrā?

- 154 eiro
- 220 eiro
- 230 eiro

Tiem, kas pareizi atbildēs uz jautājumu, iespējams laimēt žurnālu *Veselība* vai *UNA*. Zvaniet šodien no plkst. 18 līdz 21 *Saldus Zemes* automātiskajam atbildētājam 63881893, nosauciet atbildi un savu vārdu, uzvārdu un adresi. Lūdzam savā telefonā pārliecinieties, ka pēc zvanīšanas esat atvienojis sarunu!

KONKURSS

Gaidām pavasarīgas fotogrāfijas

INTA PUZULE

Pavasaris dabā, pavasaris sirdī — ar šādu nosaukumu rīkojam fotokonkursu.

Pavasaris modina uzplaukumu it visā. Daba mostas — raisās pumpuri, putni vij ligzdas, arī cilvēku sirdis pukst straujāk. Kā jūs izjūtat šo pavasari, ko tajā gaišu, cerīgu, arī jautru vai pat komisku esat ieraudzījis un piefiksējis savā telefonā vai fotoaparātā? Par to ceram uzzināt, saņemot iesūtītās fotogrāfijas. Vēlams — ar asprātīgu pierakstu.

Kā katrā konkursā, arī šoreiz attēlus vērtēsim. Labāko autorus gaida balva — kāda laba grāmata.

Fotogrāfijas gaidām līdz 25. aprīlim. Sūtiet tās uz e-pastu inta@sz.lv, pa pastu *Saldus Zemes* redakcijai Lielā ielā 8, Saldū, LV-3801. Neaizmirstiet norādīt savu vārdu, uzvārdu.

Reklāmas nodaļas darba laiks: darba dienās 8—17. Tālrunis/fakss 63822692, mob. 29483851. Par sludinājumu saturu redakcija neatbild.